

UCHWAŁA NR 4547/21
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 17 listopada 2021 r.

W SPRAWIE:

Przyjęcia oraz poddania konsultacjom i konsultacjom społecznym projektu uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2026”

NA PODSTAWIE:

art. 11 ust. 2 pkt 9, art.12 ust. 1 pkt 4, art. 14 ust. 1 pkt 2 i 4 oraz art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 1668, ze zm.), art. 21 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 ze zm.), art. 4 ust. 1-3 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1119) oraz art. 5 ust. 2 pkt 3, pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020, poz. 1057 ze zm.), Uchwały Nr VIII/94/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Województwa Świętokrzyskiego **uchwala się co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się projekt uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2026”, zwanego dalej „Projektem Uchwały”.

§ 2

1. Poddaje się projekt uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2026”
 - 1) konsultacjom, o jakich mowa w art. 5 ust. 2 pkt 3 i pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz.U.2020.1057 z późn. zm.) oraz konsultacjom, o jakich mowa w art. 21 pkt 1 z ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.);
 - 2) konsultacjom społecznym z mieszkańcami o jakich mowa w art. 10 a ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U.2020.1668) oraz w Uchwale Nr VIII/94/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Województwa Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2019 r. poz. 1917) – w dalszej części uchwały nazywanych konsultacjami społecznymi.

§ 3

1. Celem konsultacji i konsultacji społecznych jest poznanie opinii i uwag zainteresowanych stron na temat „Projekt Uchwały”.
2. Konsultacje i konsultacje społeczne mają charakter ogólnowojewódzki; przeprowadza się je w terminie 7 dni od dnia zamieszczenia projektu w Biuletynie Informacji Publicznej Województwa Świętokrzyskiego: www.bip.sejmik.kielce.pl na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego: www.swietokrzyskie.pro.
3. Za przeprowadzenie konsultacji i konsultacji społecznych „Projekt Uchwały” odpowiedzialny jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

§4

Ogłoszenie o konsultacjach i konsultacjach społecznych, stanowiące Załącznik Nr 1 do uchwały, zostanie:

- 1) zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Województwa Świętokrzyskiego www.bip.sejmik.kielce.pl oraz na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego: www.swietokrzyskie.pro, dostępne będzie

w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej;

- 2) skierowane do Członków Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

§5

W konsultacjach mogą uczestniczyć powiaty, organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie oraz mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

§6

1. Uwagi przyjmowane będą w formie pisemnej pocztą na adres Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce, elektronicznie na adres e-mail: iwona.jeziorska@sejmik.kielce.pl oraz osobiście w siedzibie Urzędu. Decyduje data wpływu do Urzędu Marszałkowskiego.
2. Uwagi, które wpłyną po upływie terminu określonego w § 3 nie będą rozpatrywane.

§7

1. Uczestnicy konsultacji, składający opinie osobiście w Urzędzie, pocztą lub w formie elektronicznej, zobligowani są do przekazania wraz ze zgłaszaną opinią swojego imienia, nazwiska, a w przypadku opinii grupowej - określenie reprezentowanej grupy, a także adresu lub innej formy kontaktu zwrotnego.
2. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie jest zobowiązany do rozpatrywania opinii anonimowych lub nie zawierających informacji o uczestnikach wymienionych w ust.1.

§8

1. Uwagi zostaną zaopiniowane przez Zespół Konsultacyjno – Doradczy ds. Opracowania „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2026”, a następnie przedstawione Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego;
2. Sprawozdanie z przebiegu i wyniki konsultacji podane zostaną do publicznej wiadomości na stronie internetowej oraz Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego;

3. Uchwała Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego sprawie wyrażenia opinii do projektu Programu zostanie przedstawiona Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego.

§9

Konsultacje uznaje się za ważne bez względu na liczbę osób i podmiotów biorących udział w konsultacjach.

§10

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

§11

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ANDRZEJ BĘTKOWSKI

Ogłoszenie o konsultacjach i konsultacjach społecznych dotyczących projektu „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2026”

Przedmiot konsultacji:

Projekt „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2026”.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zobligowany jest do opracowania i realizacji wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr 4547/21 z dnia 17 listopada 2021 r. przyjął projekt „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2026” i skierował go do konsultacji z mieszkańcami oraz konsultacji społecznych z powiatami, Świętokrzyską Radą Działalności Pożytku Publicznego, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

Termin konsultacji:

19 listopad 2021r. – 26 listopad 2021r.

Uwagi oraz opinie, które wpłyną poza wyznaczonym terminem nie będą rozpatrywane. Decyduje data wpływu do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Forma konsultacji:

W konsultacjach mogą uczestniczyć powiaty, organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie oraz mieszkańcy województwa świętokrzyskiego. Uwagi przyjmowane będą w formie pisemnej pocztą na adres Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce, elektronicznie na adres e-mail: iwona.jeziorska@sejmik.kielce.pl oraz osobiście w siedzibie Urzędu na Formularzu konsultacji.

Uwagi oraz opinie, niepodpisane lub przesłane w innej formie niż za pośrednictwem formularza konsultacyjnego nie będą rozpatrywane.

Uwagi i opinie zamieszczone na formularzu konsultacyjnym należy przesyłać z dopiskiem „Konsultacje Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2026”.

Zapraszamy wszystkie zainteresowane podmioty w szczególności: samorządy powiatowe, instytucje pomocy i integracji społecznej, organizacje pozarządowe działające na terenie województwa świętokrzyskiego a także mieszkańców o przesłanie uwag i opinii do konsultowanego projektu dokumentu, które pozwolą na wypracowanie ostatecznego kształtu „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2026”.

Wyniki konsultacji społecznych podane zostaną do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2026

Kielce 2021 r.

Wykaz skrótów

AA	Anonimowi Alkoholicy – organizacja alkoholików starających się pokonać swój nałóg
AL-ANON	Alcoholics Anonymous – grupy samopomocowe skupiające krewnych i przyjaciół alkoholików
ALATEEN	Alcoholics Alateen – wspólnota młodych ludzi, na których życie wpływa picie kogoś bliskiego
BDL	Bank Danych Lokalnych
CIS	Centrum Integracji Społecznej
COUTA	Całodobowy Oddziałach Terapii Uzależnienia od Alkohol
DDA	Dorosłe Dzieci Alkoholików
DOTUA	Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkohol
GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GPPiRPA	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
KBPN	Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii
KIS	Klub Integracji Społecznej
KWP	Komenda Wojewódzka Policji
MRiPS	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NPZ	Narodowy Program Zdrowia
NZOZ	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
OIK	Ośrodek Interwencji Kryzysowej
OLAZA	Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych
ORE	Ośrodek Rozwoju Edukacji
PARPA	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
PARPA G1	Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
PDOZ	Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych
RM	Rada Ministrów
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
WOTUW	Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia
WPPPwR	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Spis treści

Wykaz skrótów.....	2
1. Wprowadzenie	4
2. Podstawy prawne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	6
3. Diagnoza problemów w sferze uzależnień w Polsce i w województwie świętokrzyskim.	7
4. Diagnoza problemu alkoholowego w województwie świętokrzyskim.....	11
4.1. Rynek napojów alkoholowych.....	13
4.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	18
4.3. Pomoc osobom z problemem alkoholowym	20
4.4. Profilaktyka szkolna i środowiskowa	23
4.5. Nietrzeźwość w miejscach publicznych.....	27
4.6. Finansowanie poszczególnych zadań w ramach Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	28
4.7. Naruszenie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu.....	31
4.8. Problem alkoholowy w środowisku młodzieży	37
4.9. Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	40
4.9.1. Obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu.....	40
4.9.2. Szkolenia dla Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	40
4.9.3. Wsparcie podmiotów leczniczych w zakresie leczenia odwykowego	41
4.9.4. Realizacja zadań z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	41
5. Placówki leczenia uzależnienia od alkoholu w województwie świętokrzyskim	45
5.1. Poradnie Leczenia Uzależnień	46
5.2. Dienne Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu	49
5.3. Całodobowe Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu	50
5.4. Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	50
5.5. Hostele dla osób uzależnionych od alkoholu	51
6. Analiza SWOT.....	52
7. Założenia programu	55
8. Sposób realizacji programu, monitorowanie, zarządzanie.....	61
9. Spis map tabel i wykresów.....	62

1. Wprowadzenie

Nikt nie sięga po alkohol po to, aby zachorować. Przeciwnie – każdy, kto spożywa alkohol, oczekuje od alkoholu czegoś dobrego – chce poprawić sobie nastrój, ubarwić szarą codzienność, ułatwić kontakty towarzyskie, zrelaksować się. Niektórzy nawet wierzą, że alkohol może mieć korzystne działanie zdrowotne. Choć alkohol jest trucizną i z punktu widzenia toksykologii każda ilość wypitego alkoholu jest ryzykowna, to jednak w większości przypadków spożywanie małych dawek alkoholu nie pociąga za sobą widocznych szkód zdrowotnych i konsekwencji społecznych. Większość ludzi korzystających z alkoholu robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak pewna część ludzi nadużywa alkoholu, co powoduje w sposób nieuchronny dużą ilość szkód i zagrożeń. Problem ten występuje we wszystkich społeczeństwach. Wielkość szkód związana jest z rozmiarami i stylem konsumpcji napojów alkoholowych, ale zależy również od skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych i naprawczych¹.

Konsumpcja alkoholu ma bardzo ważny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak również ich rodzin. Spożywanie alkoholu pociąga za sobą powstawanie różnorodnych problemów zdrowotnych, prawnych, społecznych, ekonomicznych itp. Działania w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym i rozwiązywania ich powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

System profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oparty jest na trzech programach:

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021–2025, ustanowiony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.;
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, programowany i realizowany na szczeblu samorządu województwa;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – uchwalany każdego roku i realizowany przez samorządy gminne.

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, zwanego dalej NPZ, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków

¹ Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe, <https://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/picie-ryzykowne-iskodliwe> z dnia 02.09.2021 r.

zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej.

Opracowanie i realizacja „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w województwie świętokrzyskim na lata 2021-2026” to zadanie wynikające z art. 21 ustawy o pomocy społecznej, a także art. 4 pkt 1-4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku. Niniejszy Program jest programem operacyjnym Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030. Program przygotowano w oparciu o doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji poprzedniej edycji „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” oraz w oparciu o dokonaną diagnozę.

2. Podstawy prawne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Dokumentami, które regulują zadania i obowiązki w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi w Polsce są poniższe ustawy i rozporządzenia:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021r. poz. 1119);
- 2) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 183);
- 3) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- 4) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668);
- 8) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711, z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 t.j.);
- 10) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (Dz. U. z 2021r. poz. 642), którego integralną częścią jest Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

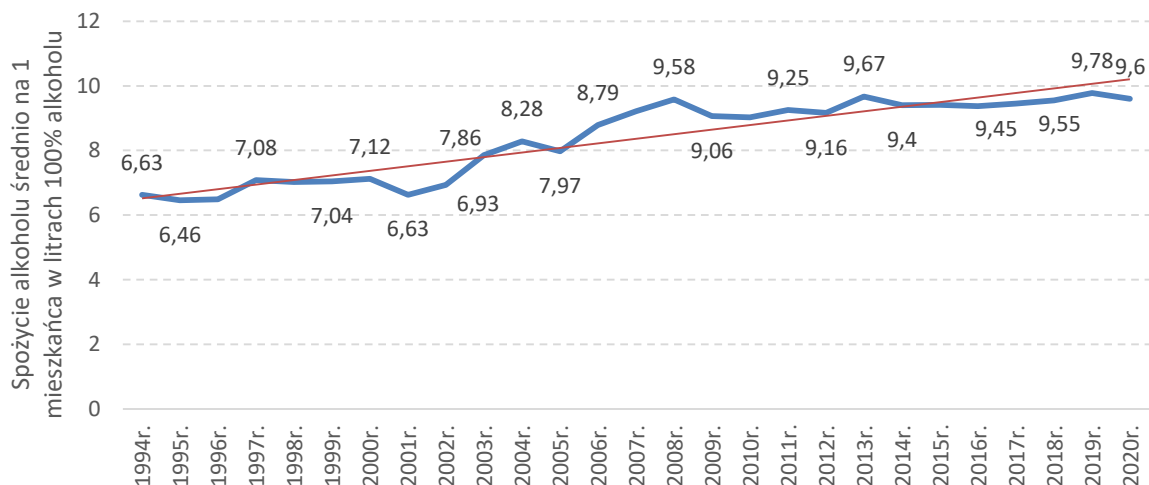
3. Diagnoza problemów w sferze uzależnień w Polsce i w województwie świętokrzyskim

W niniejszym rozdziale przedstawione zostaną dane opracowane na podstawie zestawienia statystycznego „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w Polsce w samorządach gminnych” publikowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które stanowi roczne sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (PARPA G1), Głównego Urzędu Statystycznego oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.

Waga problemów wynikających z nadmiernego i nieprawidłowego spożycia alkoholu w Polsce jest znacząca, zarówno w kontekście skutków zdrowotnych, jak i społecznych. Jednostki samorządu terytorialnego mają znaczącą rolę do odegrania zarówno w likwidowaniu szkód, a może przede wszystkim w ich zapobieganiu.

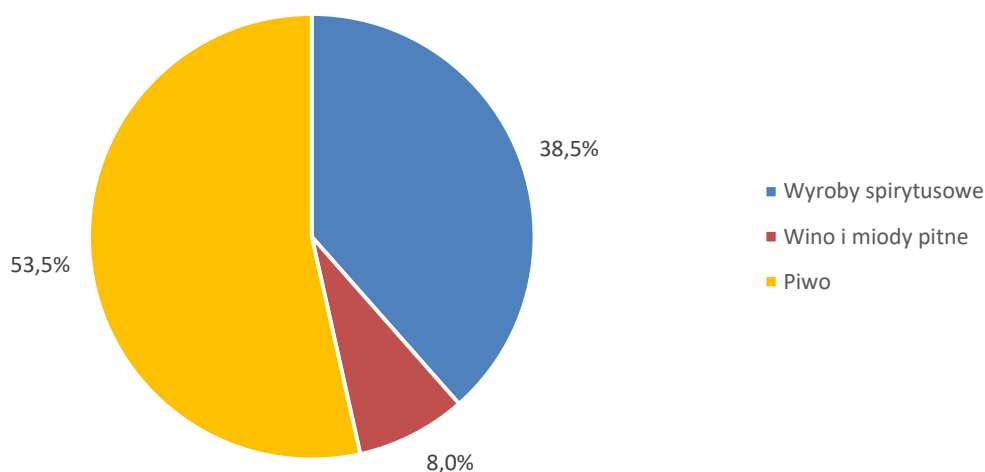
Spożycie czystego alkoholu w kraju na jednego mieszkańca w 2001 roku wynosiło 6,63 litra i od tamtego czasu stale rośnie, osiągając w 2005 roku 7,79 litra, zaś w 2016 roku już 9,45 litra, natomiast w 2020 r. 9,6 litra. Z powyższych danych wynika, iż na przestrzeni ostatnich 20 lat spożycie alkoholu na jednego mieszkańca wzrosło o 3 litry.

Należy pamiętać, że powyższe dane pochodzą ze statystyk dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych. Nie uwzględniają one alkoholu produkowanego w warunkach domowych, zakupów wolnych od cła, alkoholu z magazynów i nierejestrowanych napojów alkoholowych. Oficjalne statystyki uwzględniają tylko napoje zarejestrowane jako wina, piwa czy napoje spirytusowe i pokazują z reguły spożycie niższe niż rzeczywisty poziom konsumpcji. Zmiany w poziomie spożycia czystego alkoholu na jednego mieszkańca oblicza się poprzez sumowanie wielkości spożycia wszystkich rodzajów alkoholu z uwzględnieniem jego mocy (% czystego alkoholu). Szacuje się, że tzw. spożycie nierejestrowane stanowi 20% spożycia rejestrowanego.

Wykres 1. Spożycie alkoholu (średnio na 1 mieszkańca Polski w litrach 100% alkoholu).

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

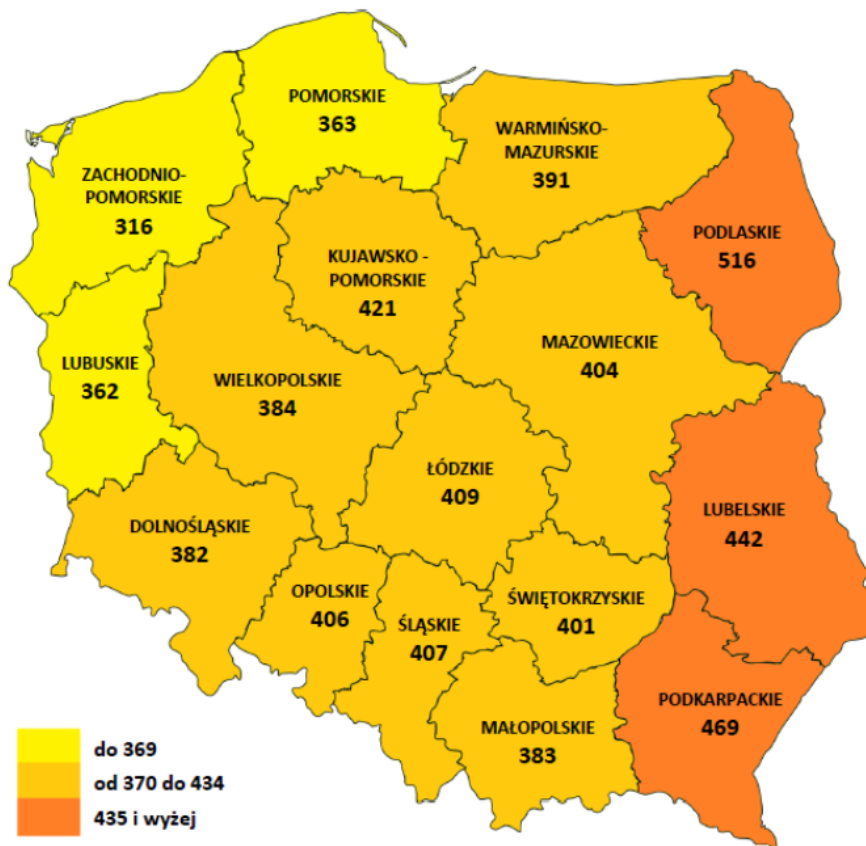

Wykres 2. Struktura spożycia napojów alkoholowych w Polsce w 2020 roku.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Spożycie wyrobów spirytusowych w Polsce oraz innych napojów alkoholowych w 2020 roku w odniesieniu do struktury spożycia napojów alkoholowych wynosiło 38,5% i wzrosło o 0,7% w stosunku do 2019 roku. Konsumpcja piwa to około 53,5% udziału w rynku, w tym przypadku odnotowano 1,1% spadek udziału w strukturze spożycia alkoholu. Udział sprzedaży wina na rynku alkoholowym nie uległ znaczącej zmianie i wynosi 8%.

Mapa 1. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% w 2020 roku.

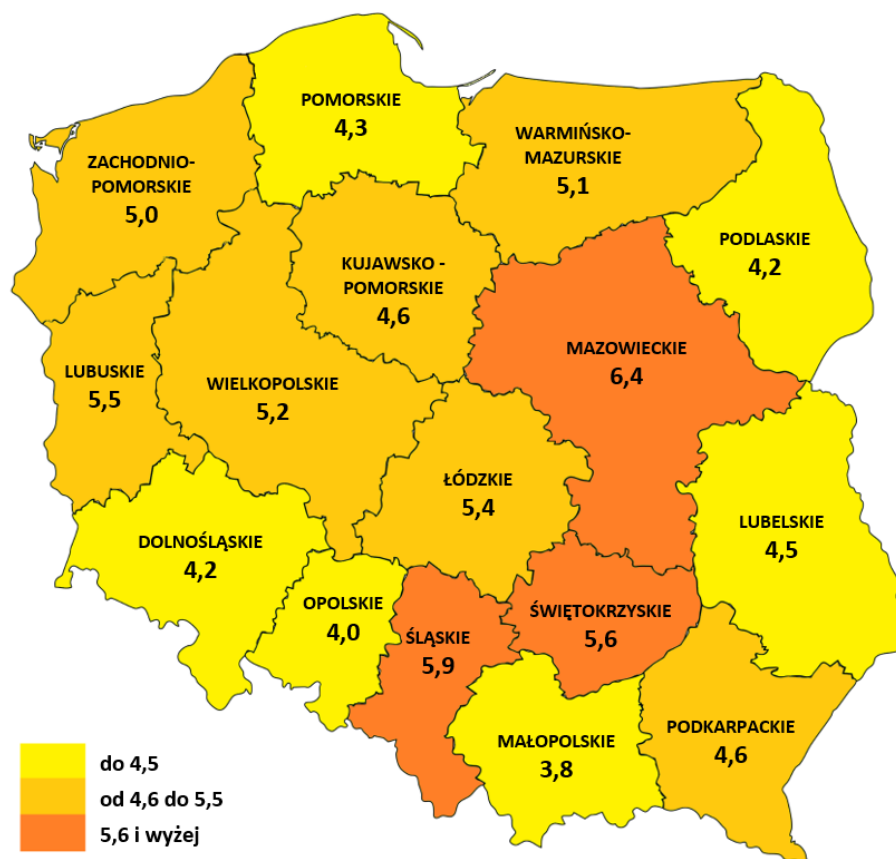

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Powyzsza analiza sporzadzona zostala w oparciu o dane zawarte w sprawozdaniu z dzialalnosci samorzadow lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiazywania problemow alkoholowych (PARPA G1).

W roku 2020 w Polsce srednio liczba mieszkancow przypadajaca na jeden punkt sprzedazy napojow alkoholowych o zawartosci alkoholu powyzej 18% wynosila 398. Liczba mieszkancow przypadajaca na jeden punkt sprzedazy powyzej wskazanej sredniej krajowej odnotowano w 11 wojewodztwach. Wojewodztwo swietokrzyskie znajduje sie powyzej sredniej krajowej z liczba wynoszaca 401 mieszkancow na 1 punkt sprzedazy alkoholu (mapa 1).

Mapa 2. Wskaźnik liczby osób na 1000 mieszkańców powyżej 15 r.ż. zarejestrowanych w poradniach z powodu używania alkoholu w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z BDL GUS.

Wskaźnik liczby osób na 1000 mieszkańców powyżej 15 roku życia zarejestrowanych w poradniach z powodu używania alkoholu został obliczony na podstawie aktualnie dostępnych danych GUS za 2019 rok. W Polsce wartość ww. wskaźnika wynosiła 5,0. Najwyższe wartości przedmiotowego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (6,4) i śląskim (5,9). Województwo świętokrzyskie (5,6) znajduje się zaraz za regionami z najniekorzystniejszymi wartościami wskaźników w tej sytuacji (mapa 2).

4. Diagnoza problemu alkoholowego w województwie świętokrzyskim

Ustawodawca przekazał organom gminnym kompetencje do ustalania limitów liczby punktów sprzedaży, do określania katalogu tzw. obiektów chronionych i ustalania zasad mierzenia odległości pomiędzy punktami sprzedaży, a obiektami chronionymi.

Zasady lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu zostały uregulowane w art. 12 i 14 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. W art. 14 ww. ustawy ustawodawca wskazuje na pewne obiekty chronione objęte zakazem sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

Zabrania się sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych:

- 1) na terenie szkół oraz innych zakładów i placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych i domów studenckich;
- 2) na terenie zakładów pracy oraz miejsc zbiorowego żywienia pracowników;
- 3) w miejscach i czasie masowych zgromadzeń;
- 4) w środkach i obiektach transportu publicznego, z wyjątkiem:
 - a) wagonów restauracyjnych i bufetów w pociągach komunikacji krajowej, w których dopuszcza się sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa,
 - b) pociągów komunikacji międzynarodowej, w których dopuszcza się sprzedaż, podawanie i spożywanie:
 - napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa w wagonach restauracyjnych i bufetach oraz w wagonach sypialnych i z miejscami do leżenia,
 - napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5% alkoholu przy stolikach w wagonach restauracyjnych, w tym napojów o zawartości powyżej 18% alkoholu tylko do posiłków,
 - c) międzynarodowych portów lotniczych i samolotów komunikacji międzynarodowej,
 - d) statków i portów morskich;
- 5) w obiektach zajmowanych przez organy wojskowe i spraw wewnętrznych, jak również w rejonie obiektów koszarowych i zakwaterowania przejściowego jednostek wojskowych;
- 6) w miejscu publicznym, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów;

- 7) w ośrodkach szkoleniowych zabrania się sprzedaży, podawania i spożywania napojów zawierających więcej niż 18% alkoholu;
- 8) w domach wypoczynkowych zabrania się sprzedaży i podawania napojów zawierających więcej niż 18% alkoholu.

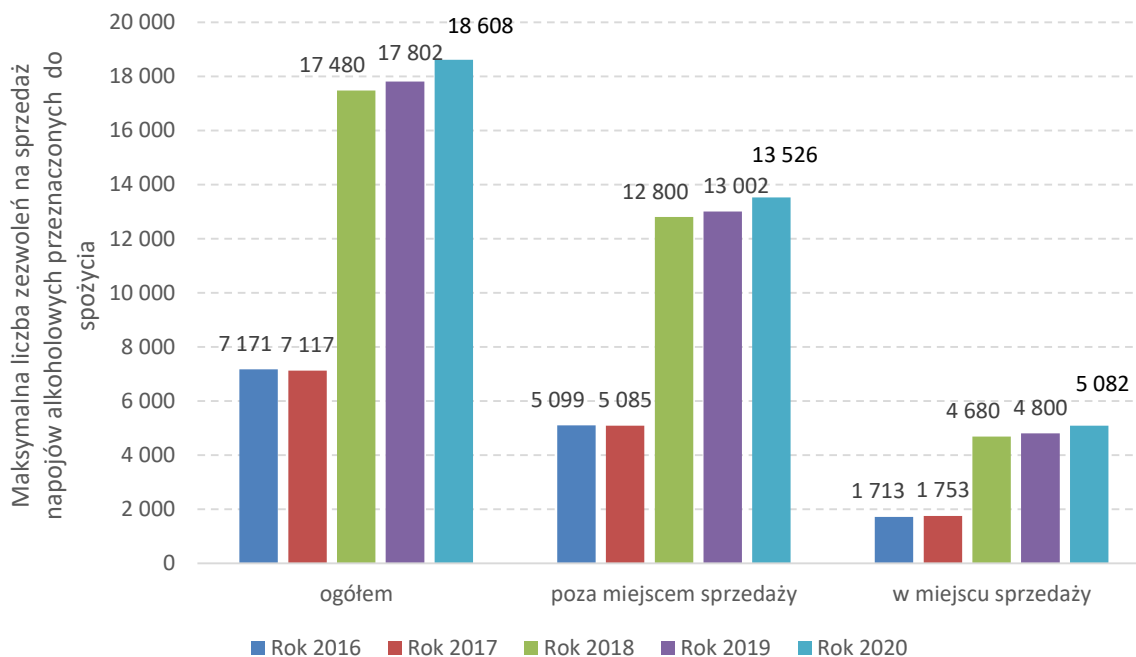
Sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów zawierających więcej niż 4,5% alkoholu może odbywać się na imprezach na otwartym powietrzu oraz na stadionach i innych obiektach sportowych tylko za zezwoleniem i tylko w miejscach do tego wyznaczonych.

W innych niewymienionych miejscach, obiektach lub na określonych obszarach gminy, ze względu na ich charakter, rada gminy może wprowadzić czasowy lub stały zakaz sprzedaży, podawania, spożywania oraz wnoszenia napojów alkoholowych².

Rada gminy ustala, w drodze uchwały, maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ust. 3 na terenie gminy (miasta) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży. W 2018 roku weszły w życie nowe regulacje wynikające z ustawy z 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych. Celem nowelizacji ustawy jest m.in. zapewnienie gminom lepszych narzędzi umożliwiających ograniczanie dostępności alkoholu.

² Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Dz.U. z 2021r. poz. 1119

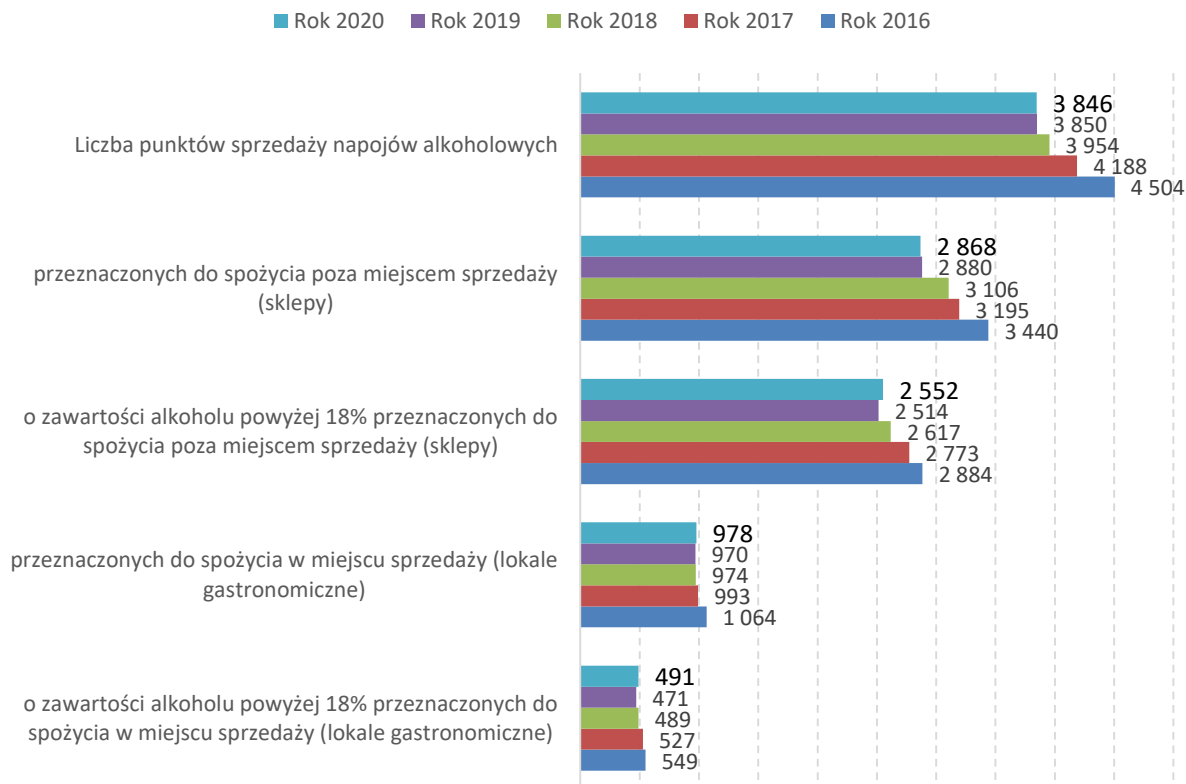
4.1. Rynek napojów alkoholowych

Wykres 3. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalonych przez gminy na terenie województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych PARPA.

W 2020 roku limit sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wyniósł 13 526 i był większy o 524 zezwolenia w odniesieniu do roku 2019 roku. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży zwiększyła się o 282 w roku 2020 w odniesieniu do roku 2019 i wyniosła 5 082 zezwoleń.

Wykres 4. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

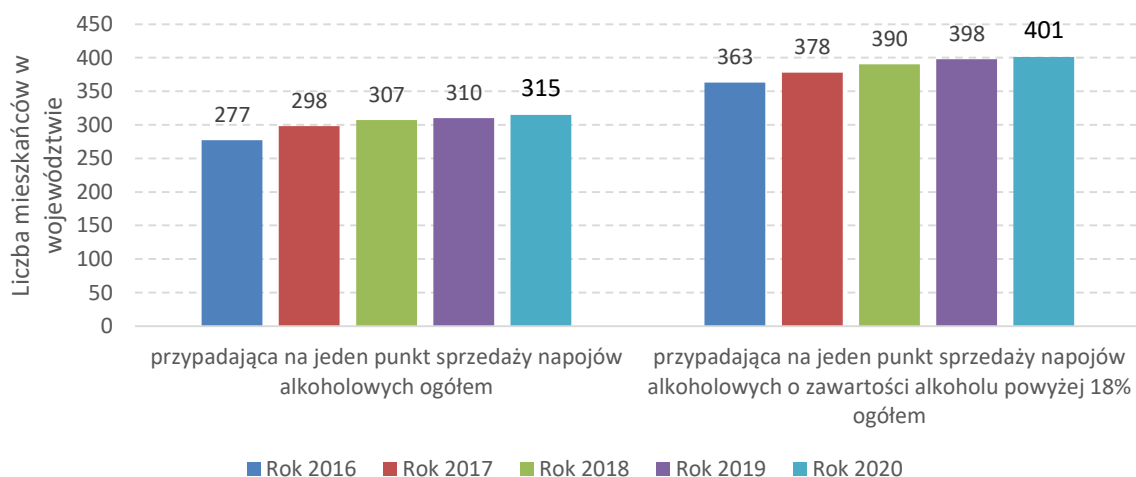
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Analizując rynek napojów alkoholowych w województwie świętokrzyskim należy zauważyć, że w roku 2020 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wyniosła łącznie 3 846, natomiast w roku 2019 punktów sprzedaży alkoholu było 3 850 co wskazuje na niewielki spadek.

W roku 2020 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) wynosiła 2 868. Rok 2019 był rokiem w którym liczba tego typu punktów wynosiła 2 880 (spadek o 0,4%).

W przypadku liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy), w roku 2020 ich liczba wyniosła 2 552 i wzrosła o 1,5% w odniesieniu do 2019 roku.

W 2020 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w lokalach gastronomicznych (miejscu sprzedaży) wyniosła 978. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, wynosiła 491 punktów sprzedaży na terenie województwa.

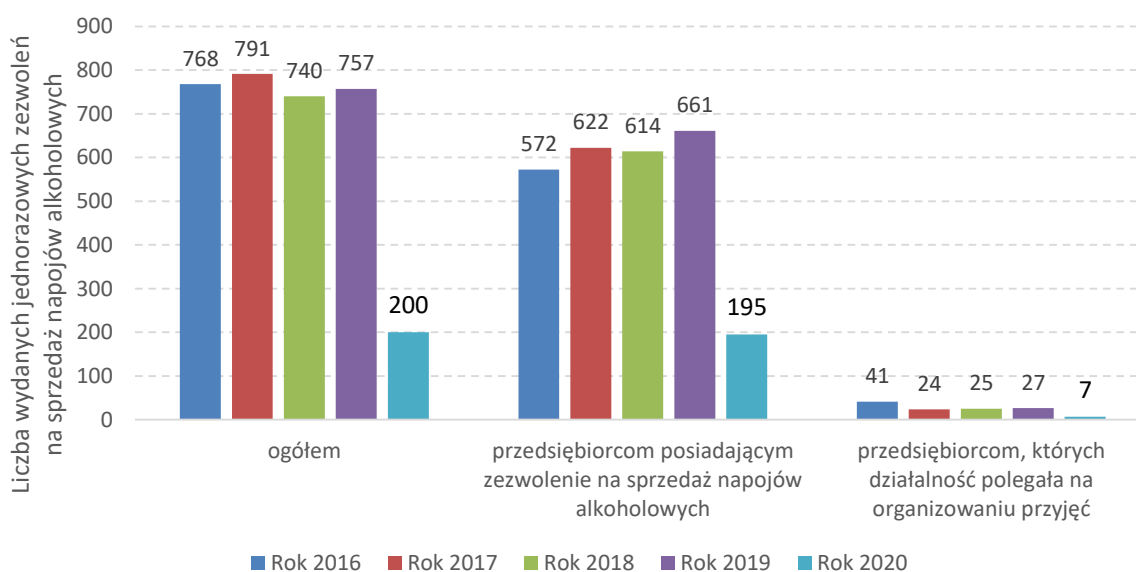
Wykres 5. Liczba mieszkańców w województwie przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Na przestrzeni lat 2016-2020 w województwie świętokrzyskim odnotowano systematyczny spadek dostępności alkoholu wyrażający się wzrostem poziomu liczby mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

W 2020 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadło 315 mieszkańców województwa, o 13,7% więcej w stosunku do roku 2016.

Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% w 2020 roku wyniosła 401 i wzrosła o 10,5% w odniesieniu do 2016 roku.

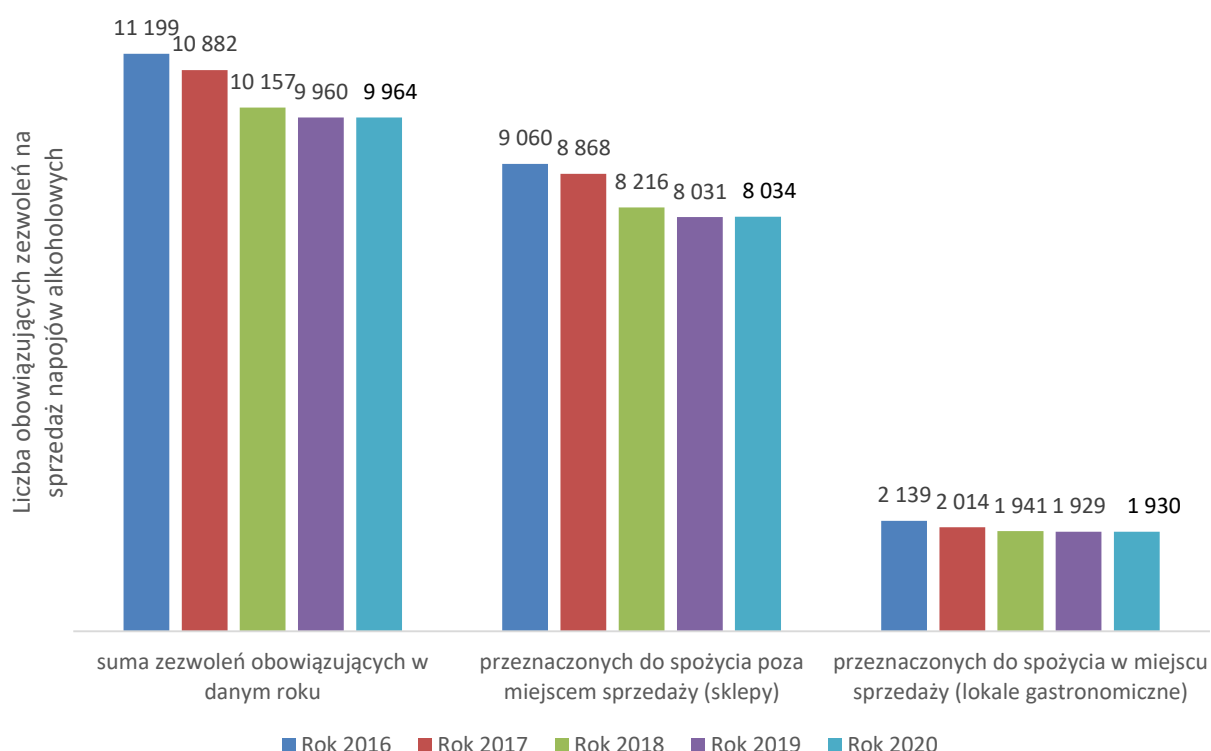
Wykres 6. Liczba jednorazowych zezwoleń oraz zezwoleń wydanych przedsiębiorcom.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są na okres do 2 dni, wyłącznie przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych.

Liczba wydanych jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ogółem w 2020 roku w województwie świętokrzyskim wyniosła 200 i była niższa o 73,6% w odniesieniu do 2019 roku. Spowodowane to było sytuacją pandemiczną w Polsce.

W przypadku przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, liczba wydanych jednorazowych zezwoleń wyniosła 195 i była niższa 70,5% w stosunku do 2019 roku.

Wykres 7. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W 2020 roku liczba obowiązujących zezwoleń jednorazowych na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosła 9 964 i była porównywalna do 2019 roku.

Podobną tendencję odnotowano w przypadku liczby obowiązujących zezwoleń na sprzedaż alkoholu w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne), w 2020 roku liczba zezwoleń wynosiła 8 034.

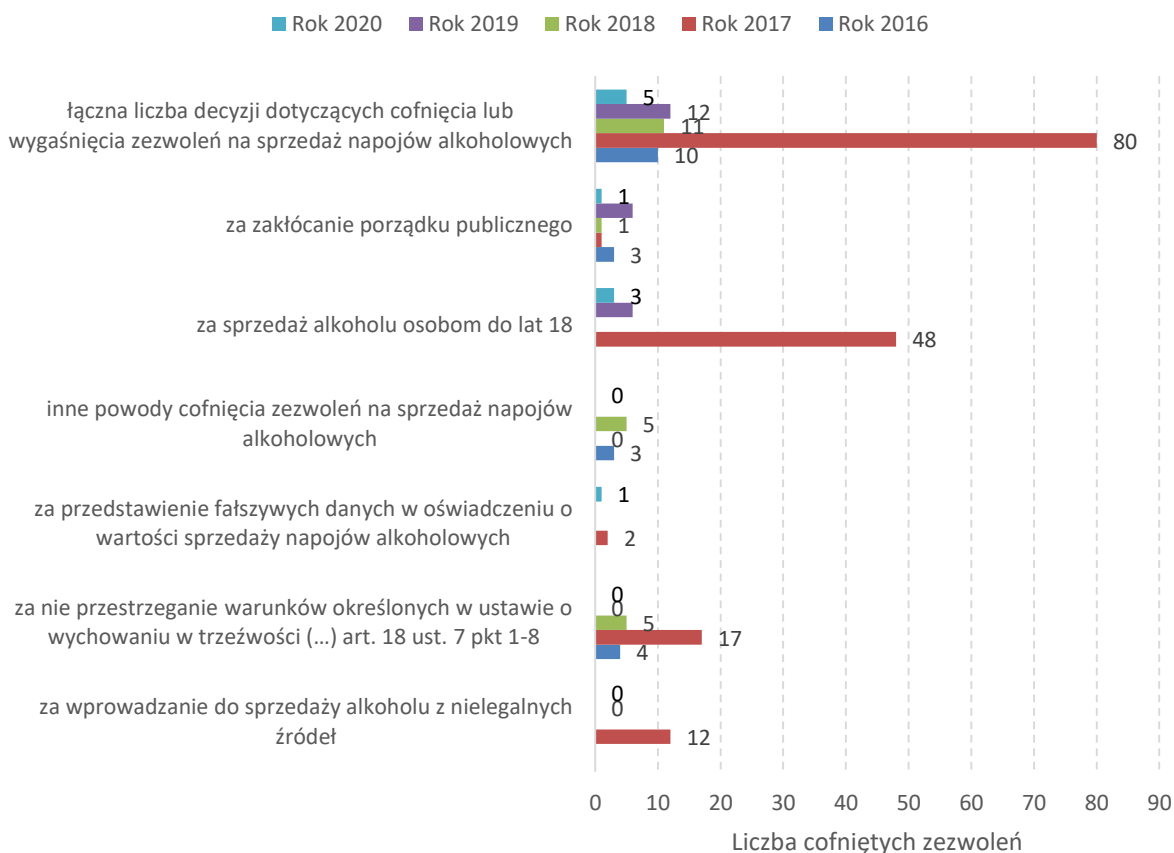
Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu w miejscu sprzedaży wynosiła 1 930 zezwoleń w 2020 roku. Szczegółowe zestawienie danych zawarte jest na wykresie 7.

Tabela 1. Wartość (zł) alkoholu sprzedanego w województwie świętokrzyskim.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych do 4,5% oraz piwa	372 876 767,76 zł	408 789 566,46 zł	405 198 031,99 zł	414 066 678,95 zł
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa	88 531 962,80 zł	93 716 131,75 zł	98 912 495,73 zł	103 972 340,57 zł
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 18%	423 574 724,80 zł	445 457 940,75 zł	478 533 748,44 zł	540 078 293,91 zł
Suma wartości sprzedaży napojów alkoholowych	884 983 455,24 zł	947 963 638,96 zł	982 644 276,16 zł	1 058 117 313,43 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Na terenie województwa świętokrzyskiego rok do roku rośnie wolumen wartości sprzedaży napojów alkoholowych, w 2020 roku wyniósł 1 058 117 313,43 zł i był o 7,7% wyższy w odniesieniu do 2019 roku. Największy wzrost wartości sprzedaży odnotowano w przypadku alkoholu powyżej 18%, wolumen sprzedaży alkoholi wysokoprocentowych wzrósł o 12,9% w 2020 roku w stosunku do 2019 roku. Następnie wartość sprzedaży napojów alkoholowych od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa wzrosła o 5,1%.

Wykres 8. Liczba cofniętych zezwoleń.

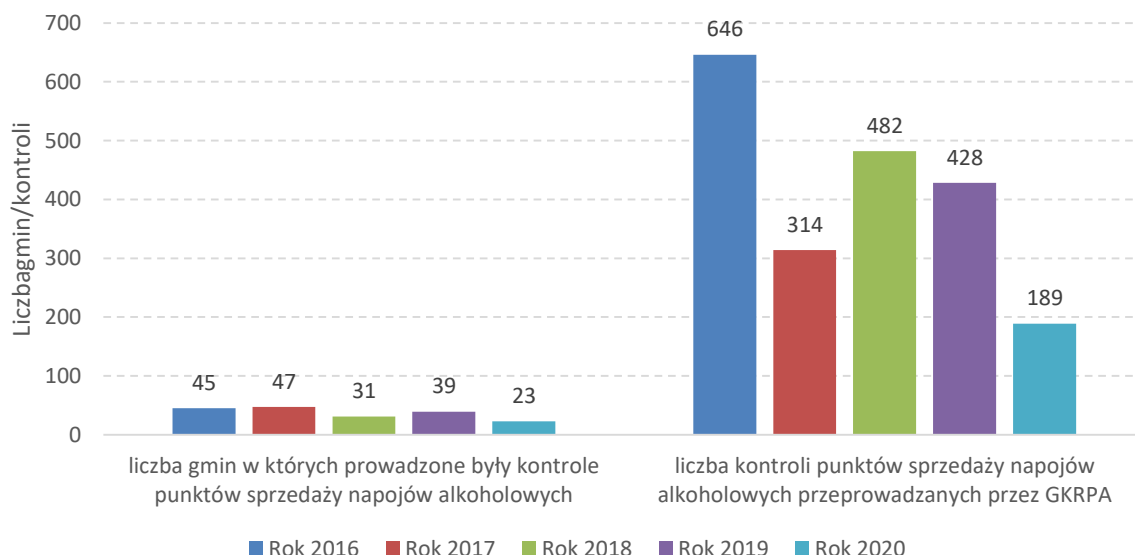
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W 2020 roku łączna liczba decyzji dotyczących cofnięcia i wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uchylonych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze wyniosła 5. Wśród najczęściej podawanych przyczyn cofnięcia zezwoleń w 2020 roku wymieniano: sprzedaż alkoholu osobom do lat 18, zakłócanie porządku publicznego i przedstawienie fałszywych danych w oświadczeniu o wartości sprzedaży napojów alkoholowych.

W pozostałych wymienionych przypadkach w 2020 roku nie odnotowano cofniętych zezwoleń. Szczegóły prezentuje wykres 8.

4.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest organem podejmującym czynności zmierzające do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych powoływane są w każdej gminie przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. W gminach województwa świętokrzyskiego w ramach GKRPA działają podzespoły problemowe. Liczba członków komisji w 2020 r. wyniosła 694 osób i była o 2,3% większa w odniesieniu do 2019 roku. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie gminnych komisji wyniosła 2 603 544,35 zł.

Wykres 9. Kontrole sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonych przez GKRPA.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Analiza danych wskazuje, iż w 2020 r. na terenie województwa świętokrzyskiego w 23 gminach prowadzone były kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Łącznie przeprowadzono 189 kontroli tj. o 55,8% mniej niż w 2019 r.

Tabela 2. Interwencje gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – pomoc dla osób z problemem alkoholowym.

Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	4 919	3 056	2 567	2 532	1 860
Liczba osób, w stosunku, do których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	3 912	3 686	2 773	2 787	2 372
Liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1 631	1 609	1 565	1 501	1 162

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziły rozmowy w 2020 roku wyniosła 1 860 co w odniesieniu do 2019 roku dało spadek o 26,5 %.

Liczba osób w stosunku do których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się terapii w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu wyniosła w 2020 roku 2 372 osób, co w odniesieniu do 2019 roku dało spadek o 14,9 %.

W przypadku decyzji gminnych komisji, które wystąpiły do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu, liczba osób wobec których wystosowano przedmiotowe wnioski wyniosła w 2020 roku 1 162, tj. mniej w stosunku do 2019 roku o 22,6% .

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań GKRPA należy m.in. realizacja procedury „Niebieskie Karty” oraz współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych.

Tabela 3. Działania podejmowane przez gminną komisję wobec członków rodzin, w których dochodziło do przemocy.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	Liczba gmin, w których uruchomiono procedurę „Niebieskie Karty”	22	18	21	22
1.1	Uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”	240	91	245	191
2	Liczba gmin, w których prowadzono rozmowy z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przemocy	71	66	71	61
2.1	Liczba w/w działań podjętych przez gminy	1 147	1 086	845	717
3	Liczba gmin, w których motywowano sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjnym/terapii	56	47	54	54
3.1	Liczba działań podjętych przez gminy mających na celu motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach dla osób stosujących przemoc	542	371	504	553

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W 2020 roku w 22 gminach uruchomiono procedurę „Niebieskie Karty”, o 1 gminę więcej w stosunku do 2019 roku. Uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” nastąpiło w 191 przypadkach.

W 2020 roku w 61 gminach prowadzono rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nich przemocy, co w stosunku do roku 2019 daje spadek o 10 gmin. Następnie liczba gmin, w których motywowano sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjnym/terapii wyniosła 54 na tym samym poziomie co w roku 2019 (tabela 3).

4.3. Pomoc osobom z problemem alkoholowym

W Polsce istnieją organizacje wspierające proces leczenia uzależnień. Najpopularniejsze to:

- **grupy AA** – Anonimowych Alkoholików, to wspólnota mężczyzn i kobiet, którzy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby rozwiązywać swój wspólny problem i pomagać innym w wyzdrowieniu z alkoholizmu. Głównym celem wspólnoty jest trwanie w trzeźwości i pomoc osobom uzależnionym od alkoholu w jej osiągnięciu.
- **grupy rodzinne Al-Anon**, to grupy wsparcia dla osób będących w związkach z, lub będących członkami rodzin osób uzależnionych lub po prostu ich przyjaciółmi. Istnieją one w tym celu, aby rozwiązywać wspólne problemy przez wymianę doświadczeń. Częścią grupy

rodzinnej Al-Anon, jest wspólnota młodych ludzi **Al-teen**, których życie zostało dotknięte przez alkoholizm członka rodziny lub bliskiego przyjaciela.

- **grupy tzw. DDA** – Dorosłe Dzieci Alkoholików, to grupy wspierające osoby dorosłe, które wychowywały się w rodzinach z problemem alkoholowym. Głównym celem grupy jest pomoc i wsparcie w pokonywaniu trudności, które mają swe źródła w traumatycznej przeszłości.

Tabela 4. Grupy pomocowe i samopomocowe.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	Liczba grup AA	45	37	51	52
1.1	Wysokość środków przeznaczonych na powyższe zadanie (zł)	71 338,28 zł	64 954,59 zł	61 823,53 zł	23 991,00 zł
2	Liczba grup AL-ANON	13	18	7	7
2.1	Wysokość środków przeznaczonych na powyższe zadanie (zł)	3 980,25 zł	14 800,00 zł	b.d.	b.d.
3	Liczba grup AL-ATEEN	1	0	1	1
3.1	Wysokość środków przeznaczonych na powyższe zadanie (zł)	823,00 zł	b.d.	b.d.	b.d.
4	Liczba stowarzyszeń abstynenckich	11	10	11	11
4.1	Wysokość środków przeznaczonych na powyższe zadanie (zł)	215 379,97 zł	312 071,61 zł	392 112,36 zł	359 040,00 zł
5	Liczba klubów abstynenckich	18	14	10	10
5.1	Wysokość środków przeznaczonych na powyższe zadanie (zł)	137 143,13 zł	30 149,13 zł	117 983,00 zł	133 739,84 zł
6	Liczba samopomocowych grup tzw. DDA (grupy dla dorosłych dzieci alkoholików)	8	9	8	9
6.1	Wysokość środków przeznaczonych na powyższe zadanie (zł)	20 813,58 zł	31 284,00 zł	27 260,00 zł	17 505,72 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku funkcjonowały 52 grupy AA (51 w roku 2019). Wysokość środków przeznaczonych na działalność grup AA wyniosła 23 991,00 zł i była mniejsza o 61,2% w stosunku do 2019 roku.

Liczba grup Al-Anon w 2020 roku była na tym samym poziomie co w roku 2019 i wyniosła 7 grup. W roku 2020 odnotowano funkcjonowanie 1 grupy Al-Ateen.

W województwie świętokrzyskim w 2020 roku funkcjonowało 11 stowarzyszeń abstynenckich i 10 klubów abstynenckich. Wysokość środków przeznaczonych na działalność stowarzyszeń abstynenckich wynosiła 359 040,00 zł i zmalała o 8,4% w stosunku do 2019 roku. Natomiast na funkcjonowanie klubów abstynenckich przeznaczono kwotę w wysokości 133 739,84 zł, która w porównaniu do roku 2019 wzrosła o 13,4%.

Liczba samopomocowych grup tzw. DDA w 2020 roku wyniosła 9. Wysokość środków przeznaczonych na to zadanie była o 35% mniejsza i wyniosła 17 505,72 zł (tabela 4).

Tabela 5. Klienci punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba punktów konsultacyjno-informacyjnych działających w województwie	90	90	92	92
Liczba osób z problemem alkoholowym, którym udzielono konsultacji w ww. punktach	3 950	4 300	4 703	3 961
Liczba dorosłych członkowie rodzin osoby z problemem alkoholowym (w tym współzależnym i tzw. DDA), którym udzielono konsultacji w ww. punktach	1 880	1 860	1 754	1 986
Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, którym udzielono konsultacji w ww. punktach	846	762	820	770
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, którym udzielono konsultacji w ww. punktach	569	526	536	588
Liczba osób, którym udzielono pomocy w punktach konsultacyjnych - ogółem	7 245	7 448	7 813	8 154
Liczba porad udzielonych w punktach konsultacyjnych osobom z problemem alkoholowym	10 270	10 964	10 347	9 057

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Dane statystyczne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) wskazują na fakt, iż w województwie świętokrzyskim odnotowano działalność 92 punktów konsultacyjno-informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.

Z konsultacji skorzystało 3 961 osób – o 15,8% mniej niż w 2019 roku. W tym 1 986 osób, które korzystały z formy wsparcia jakim są konsultacje w ww. punktach to członkowie rodzin osoby z problemem alkoholowym (w tym współzależnym i tzw. DDA).

W 2020 roku o 6,1 % zmalała liczba osób doznających przemocy w rodzinie, którym udzielono konsultacji w ww. punktach, natomiast liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, którym udzielono informacji wzrosła o 9,7% więcej w stosunku do 2019 roku.

W 2020 roku łącznie udzielono 9 057 porad, wsparciem zostało objętych 8 154 osób.

Tabela 6. Telefony zaufania funkcjonujące w gminach województwa świętokrzyskiego.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba telefonów zaufania działających na terenie gmin	18	16	12	11
W tym liczba telefonów zaufania dostępnych całą dobę:	3	3	6	3
Kwota przekazana na funkcjonowanie telefonu zaufania ze środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	53 169,16 zł	26 162,01 zł	19 489,03 zł	1 457,26 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W województwa świętokrzyskim w 2020 roku funkcjonowało łącznie 11 telefonów zaufania (o 1 mniej niż w 2019 roku), w tym 3 dostępne całą dobę. Wysokość środków przeznaczonych na ich funkcjonowanie była o 92,5% mniejsza i wyniosła 1 457,26 zł.

4.4. Profilaktyka szkolna i środowiskowa

Zadania realizowane w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych obejmują programy profilaktyczne prowadzone z obszaru:

- profilaktyki uniwersalnej – ukierunkowaną na całe populacje,
- profilaktyki selektywnej – ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka,
- profilaktyki wskazującej – ukierunkowaną na jednostki (grupy) wysokiego ryzyka oraz rehabilitację.

Tabela 7. Rekomendowane programy profilaktyczne.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba gmin, w których prowadzone były programy profilaktyczne rekomendowane przez KBPN, ORE i PARPA	33	43	33	22
Liczba młodzieży uczestniczącej w rekomendowanych programach profilaktycznych	7 379	9 322	6 989	2984
Liczba nauczycieli uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych	624	1 175	459	255
Liczba rodziców uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych	1 954	1 428	1 143	344
Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetów gmin na realizację rekomendowanych	189 664,67 zł	238 380,55 zł	154 555,53 zł	110 995,11 zł

programach profilaktycznych (w zł)				
------------------------------------	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W 2020 roku liczba gmin, w których prowadzone były programy profilaktyczne rekomendowane przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN), Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE) i Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) wyniosła 22 – spadek o 11 w odniesieniu do roku 2019.

W rekomendowanych programach profilaktycznych w 2020 roku uczestniczyło 2 984 młodzieży, tj. o 57,3% mniej niż w roku 2019. Zmniejszyła się liczba nauczycieli uczestniczących w tych programach o 44,4% do 255. Liczba rodziców uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych w 2020 roku wynosiła 344 i była o 69,9% mniejsza w odniesieniu do 2019 roku.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetów gmin na realizację ww. programów wyniosła 110 995,11 zł i w stosunku do 2019 roku zmniejszyła się o 28,8%. Szczegóły prezentuje tabela 7.

Tabela 8. Inne (niż rekomendowane) programy profilaktyczne.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba gmin, w których prowadzone były inne (niż rekomendowane) programy profilaktyczne	50	42	48	35
Liczba młodzieży uczestniczącej w innych programach profilaktycznych	24 499	22 333	20 530	10 805
Liczba nauczycieli uczestniczących w innych programach profilaktycznych	1 107	1 129	1 372	559
Liczba rodziców uczestniczących w innych programach profilaktycznych	1 994	2 286	1 434	821
Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetów gmin na realizację innych programów profilaktycznych (w zł)	894 310,63 zł	913 574,03 zł	568 727,40 zł	572 415,38 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Na terenie gmin prowadzone były również inne niż rekomendowane programy profilaktyczne. W 2020 roku takie programy prowadzone były przez 35 gmin, o 13 programów mniej w stosunku do 2019 roku.

Łączna liczba młodzieży uczestnicząca w tego typu programach wyniosła 10 805 osób o 47,4% mniej w stosunku do roku 2019. Liczba nauczycieli uczestniczących w innych programach profilaktycznych w 2020 roku wyniosła 559 i była mniejsza o 59,3%,

zmniejszyła się również liczba rodziców uczestniczących w ww. programach o 42,7% i wyniosła 821.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetów gmin na realizację innych programów profilaktycznych w roku 2020 wyniosła 572 415,38 zł i była porównywalna do roku 2019.

Tabela 9. Formy działań profilaktycznych podejmowanych w województwie świętokrzyskim.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	Liczba gmin, w których prowadzone były jednorazowe prelekcje, pogadanki	68	61	66	49
1.1	Liczba ich uczestników	37 483	24 104	24 731	18 696
1.2	Wysokość środków przeznaczonych w ramach GPPiRPA na jednorazowe prelekcje, pogadanki	173 296,64 zł	157 316,16 zł	210 057,37 zł	160 715,69 zł
2	Liczba gmin, w których prowadzono spektakle profilaktyczne	66	61	63	22
2.1	Liczba ich uczestników	22 285	23 055	19 166	6 379
2.2	Wysokość środków przeznaczonych w ramach GPPiRPA na spektakle profilaktyczne	193 418,14 zł	173 969,85 zł	198 894,66 zł	56 037,00 zł
3	Liczba gmin, w których odbywały się festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	70	71	63	27
3.1	Liczba ich uczestników	64 774	58 160	42 979	6 021
3.2	Wysokość środków przeznaczonych w ramach GPPiRPA na festyny i inne imprezy plenerowe	592 427,12 zł	771 626,29 zł	657 658,93 zł	193 655,46 zł
4	Liczba gmin, w których odbywały się imprezy sportowe	53	50	51	34
4.1	Liczba ich uczestników	26 542	20 698	21 918	4 414
4.2	Wysokość środków przeznaczonych w ramach GPPiRPA na imprezy sportowe	388 924,06 zł	304 601,10 zł	405 378,52 zł	186 755,82 zł
5	Liczba gmin, w których odbywały się konkursy	64	58	54	39
5.1	Liczba ich uczestników	11 040	11 292	9 811	3 951
5.2	Wysokość środków przeznaczonych w ramach GPPiRPA na konkursy	177 775,46 zł	182 669,17 zł	200 512,21 zł	85 486,26 zł
6	Liczba gmin, w których prowadzono szkolenia/ warsztaty dla nauczycieli/ wychowawców	22	25	18	14
6.1	Liczba ich uczestników	1 066	1 026	779	391
6.2	Wysokość środków przeznaczonych w ramach	48 522,53 zł	44 936,00 zł	20 304,50 zł	17 684,50 zł

	GPPiRPA na szkolenia/ warsztaty dla nauczycieli/ wychowawców				
--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W 2020 roku gminy prowadziły również inne działania profilaktyczne skierowane do osób z problemem alkoholowym i ich rodzin. Najczęstszą formą takich działań były jednorazowe prelekcje, pogadanki o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom, które zorganizowało 49 gmin, liczba uczestniczących w tego typu przedsięwzięciach wyniosła 18 696 osób.

W festynach i innych imprezach plenerowych (poza sportowymi) uczestniczyło 6 021 osób. Tego typu wydarzenia organizowało 27 gmin z województwa świętokrzyskiego. Natomiast w imprezach sportowych udział wzięło łącznie 4 414 osób, organizowanych w 34 gminach.

Spektakle profilaktyczne organizowały 22 gminy, łącznie wzięło w nich udział 6 379 osób. W konkursach udział wzięło 3 951 osób, tego typu inicjatywy wykazało 39 gmin z województwa świętokrzyskiego.

14 gmin realizowało programy dla nauczycieli/wychowawców, w których łączna liczba uczestników wyniosła 391 osób, tego typu inicjatywa cieszyła się najmniejszą popularnością zarówno w przypadku liczby uczestników jak i wśród gmin odpowiedzialnych za organizację działań profilaktycznych. Szczegóły prezentuje tabela nr 9.

Tabela 10. Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – liczba uczestników	364	278	390	52
1.1	Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetów gmin na realizację w/w zadania	153 852,00 zł	137 685,00 zł	223 944,00 zł	18 222,00 zł
2	Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych – liczba uczestników	4 664	4 116	3 369	1408
2.1	Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetów gmin na realizację w/w zadania	1 541 194,34 zł	1 272 724,50 zł	1 134 523,92 zł	441 150,99 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

Szczególną grupę odbiorców wszelkich działań profilaktycznych oferowanych przez samorządy gminne stanowią dzieci i młodzież z rodzin z problemem alkoholowym.

W 2020 roku z kolonii i obozów z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem najbliższych skorzystało 52 uczestników. Tak duży spadek związany jest z sytuacją pandemiczną w Polsce.

W przypadku organizacji kolonii i obozów z programem zajęć profilaktycznych, udział w tego typu formach wsparcia udział wzięło 1408 osób, o 58,2% mniej w odniesieniu do roku 2019. Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetów gmin na tego rodzaju działania profilaktyczne wyniosła 441 150,99 zł (tabela 10).

4.5. Nietrzeźwość w miejscach publicznych

Zgodnie z art. 115 § 16 Kodeksu karnego stan nietrzeźwości zachodzi, gdy:

- Zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość;
- Zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość³.

Tabela 11. Działania gmin w zakresie nietrzeźwości w miejscach publicznych.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba nietrzeźwych osób poniżej 18 roku życia zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub dowiezionych do domów rodzinnych	221	103	65	84
Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	5 040	5 088	3 692	3 770
Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do izby wytrzeźwień w innej gminie	175	241	132	394

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W 2020 roku na terenie województwa świętokrzyskiego zatrzymano 84 osoby poniżej 18 roku życia, będących pod wpływem alkoholu i umieszczono je w policyjnych izbach dziecka lub odwieziono do domów rodzinnych – więcej o 29,2% w odniesieniu do roku 2019. Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych wyniosła 3 770, wzrost o 2,1%. Natomiast liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do izby wytrzeźwień w innej gminie wyniosła 394 osób i była wyższa o 198,5% w stosunku do 2019 roku.

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1023.

4.6. Finansowanie poszczególnych zadań w ramach Gminnych

Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W niniejszym podrozdziale wyszczególnione zostało finansowanie poszczególnych zadań realizowanych w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela 12. Finansowanie poszczególnych zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	funkcjonowanie gminnych komisji	2 374 334,96 zł	2 484 786,40 zł	2 509 937,60 zł	2 603 544,35 zł
2	działalność placówek opiekuńczych (z programem wychowawczym)	1 690 582,38 zł	1 624 574,50 zł	1 646 923,39 zł	1 570 381,14 zł
3	dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych	1 578 508,29 zł	1 393 126,88 zł	1 285 789,44 zł	982 083,13 zł
4	funkcjonowanie punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	1 153 061,56 zł	1 095 234,90 zł	1 184 210,58 zł	1 239 098,84 zł
5	zajęcia reintegracji zawodowej i społecznej prowadzone w CIS	924 999,00 zł	922 524,00 zł	888 288,00 zł	960 500,00 zł
6	działalność placówek specjalistycznych (z programem socjoterapeutycznym)	667 271,84 zł	782 974,45 zł	793 505,34 zł	991 991,27 zł
7	Dofinansowanie stowarzyszeń abstynenckich	449 478,21 zł	453 259,33 zł	673 021,89 zł	534 276,56 zł
8	na realizację innych niż rekomendowane programy profilaktyczne	894 310,63 zł	913 574,03 zł	568 727,40 zł	41 552,38 zł
9	działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	479 540,17 zł	519 867,31 zł	490 454,30 zł	412 104,94 zł
10	działania z zakresu edukacji publicznej	467 550,89 zł	426 815,60 zł	426 815,60 zł	199 969,77 zł
11	przeprowadzenie badań, sondaży, diagnoz, ekspertyz, itp.	20 599,00 zł	33 190,00 zł	426 815,60 zł	38 200,00 zł
12	kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	153 852,00 zł	137 685,00 zł	223 944,00 zł	18 222,00 zł

13	kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	1 541 194,34 zł	1 272 724,50 zł	223 944,00 zł	441 150,99 zł
14	realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych	189 664,67 zł	238 380,55 zł	154 555,53 zł	11 000,00 zł
15	działalność miejsc pracy podwórkowej	138 401,26 zł	185 811,06 zł	126 491,60 zł	91 416,00 zł
16	szkolenia członków gminnych komisji	109 391,12 zł	78 015,73 zł	109 711,51 zł	71 575,82 zł
17	działania z zakresu dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	220 351,08 zł	155 798,26 zł	109 453,63 zł	105 786,58 zł
18	inne szkolenia realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	52 676,91 zł	27 114,61 zł	31 840,46 zł	22 512,35 zł
19	na działalność telefonów zaufania ze środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	53 169,16 zł	26 162,01 zł	19 489,03 zł	1 457,26 zł
20	Kluby Integracji Społecznej	brak danych	2 932,34 zł	3 840,00 zł	b.d.
21	izb(y) wytrzeźwień	7 000,00 zł	b.d.	3 000,00 zł	b.d.
	SUMA	13 165 937,47 zł	12 774 551,46 zł	11 900 758,90 zł	9 354 740,25 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z PARPA.

W 2020 roku w województwie świętokrzyskim na finansowanie zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przeznaczono w sumie 9 354 740,25 zł w roku 2019 na tożsame cele wydatkowano 11 900 758,90 zł; w 2017 roku koszt realizacji przedmiotowych zadań profilaktycznych był największy i wniósł 13 165 937,47 zł.

Rok 2020, był rokiem w którym odnotowano najmniejszą kwotę przeznaczoną na finansowanie poszczególnych zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, co w analizowanym okresie związane jest bezpośrednio z sytuacją pandemiczną w Polsce.

Najwięcej środków finansowych przeznaczonych zostało w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na funkcjonowanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Na ten cel w 2020 roku przeznaczona została kwota 2 603 544,35 zł. W następnej kolejności była to działalność placówek opiekuńczych (z programem wychowawczym). Wolumen środków finansowych przeznaczonych na ten cel w 2020 roku wyniósł 1 570 381,14 zł – o 4,6% mniej niż w 2019 roku.

Samorządy gminne na dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych w 2020 roku przekazały 982 083,13 zł, tj. o 23,6% mniej niż w 2019 roku.

W 2020 roku na funkcjonowanie punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin przeznaczono 1 239 098,84 zł; w roku 2019 na ten cel przeznaczono 1 184 210,58 zł, o 4,6 % mniej.

4.7. Naruszenie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu

Nietrzeźwość uczestników ruchu drogowego jest jednym z najistotniejszych czynników zwiększających zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Alkohol jest używką, która w sposób jednoznaczny wpływa negatywnie na cechy psychomotoryczne człowieka, powodując zmiany w postrzeganiu, ocenie zjawisk, sposobie i szybkości reagowania na bodźce, a tym samym przejściowo ograniczając zdolność do precyzyjnej obsługi maszyn i urządzeń mechanicznych. Odnosi się to także do czynności kierowania pojazdami.

Przepisy prawne obowiązujące w Polsce nie wymagają absolutnej trzeźwości od kierujących pojazdami – stan po spożyciu alkoholu do 0,19 promila nie powoduje konsekwencji karnych. Kodeks wykroczeń i Kodeks karny określają dwie progowe ilości alkoholu w organizmie, nazywane:

- 1) Stan po użyciu alkoholu (dawniej – stanem wskazującym na użycie alkoholu) zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do: stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu albo obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu to wykroczenie i grozi za nie:

- kara grzywny w wysokości od 50 zł lub kara aresztu do 14 dni;
- zakaz prowadzenia pojazdów na okres od 6 miesięcy do 3 lat;
- 10 punktów karnych⁴.

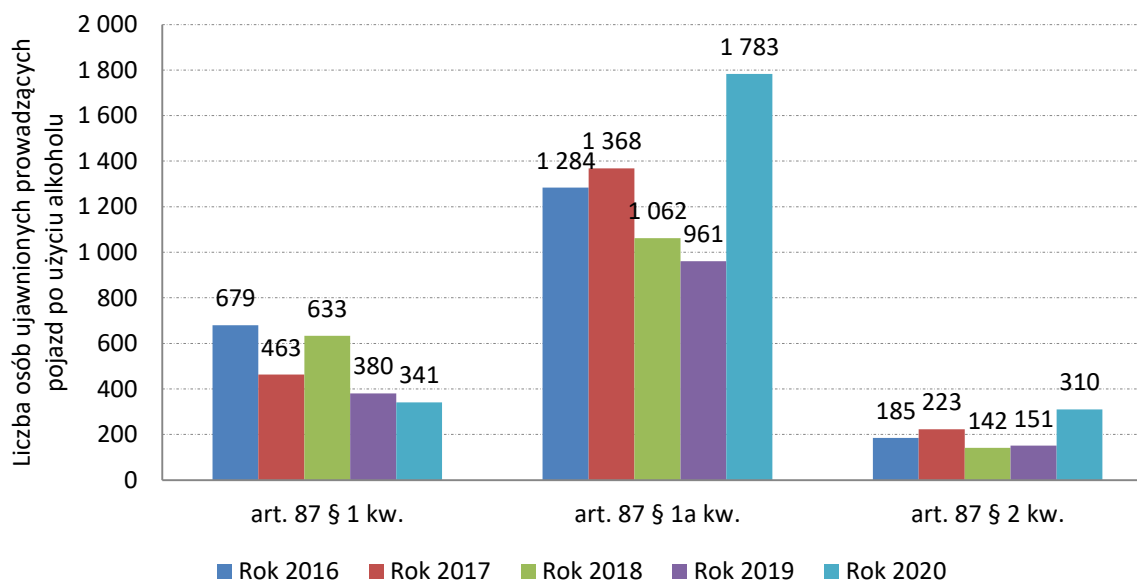
- 2) Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do: stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości to przestępstwo i grozi za nie:

- grzywna wymierzona w stawkach dziennych uzależniona od dochodu lub kara ograniczenia wolności lub kara pozbawienia wolności do lat 2;
- zakaz prowadzenia pojazdów (wszelkich lub określonej kategorii) na okres od 3 do 15 lat;
- świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz pomocy Postpenitencjarnej w wysokości od 5 000 zł do 60 000 zł;
- 10 punktów karnych⁵.

⁴ Ustawa Kodeks wykroczeń z dnia 20 maja 1971 r., t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 281.

⁵ Ustawa Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r., t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1023.

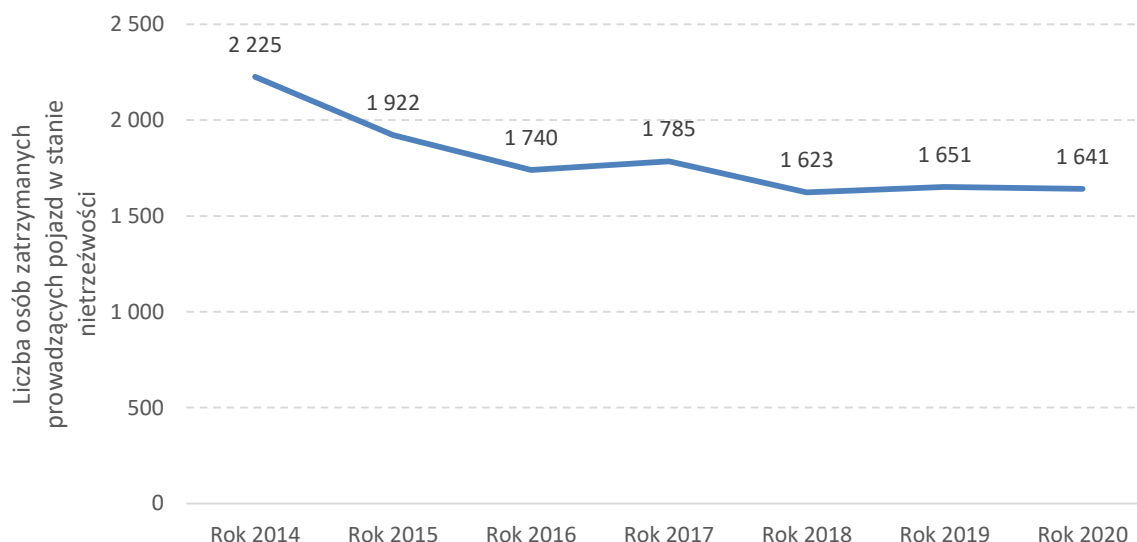
Wykres 10. Liczba osób ujawnionych prowadzących pojazd po użyciu alkoholu (0,2‰-0,5‰).

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z KWP w Kielcach.

Świętokrzyska Policja w 2020 roku ujawniła 341 osób, które prowadziły pojazd mechaniczny po użyciu alkoholu, tym samym łamiąc art. 87 § 1 Kodeksu wykroczeń. Liczba osób prowadzących pojazd mając od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu była o 10,3% mniejsza w odniesieniu do 2019 roku. Rok 2020 był rokiem w którym odnotowano najmniejszą liczbę tego typu wykroczeń.

Naruszenia prawa o którym mówi art. 87 §1a Kodeksu wykroczeń: „kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu inny pojazd niż określony w art. 87§1 kw. podlega karze aresztu lub grzywny nie niższej niż 50 zł”. W 2020 roku wykroczeń z art. 87§1a kw. odnotowano w liczbie 1 783, tj. o 85,5% więcej w stosunku do 2019 roku.

Zapis art. 87 §2 Kodeksu wykroczeń brzmi: „osoba znajdująca się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu inny pojazd niż określony w art. 87 §1 kw., podlega karze aresztu do 14 dni albo karze grzywny”. Z tytułu zapisów art. 87 § 2 kw. objętych zostało 310 osób, prowadzących inny pojazd niż mechaniczny mając od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu, tj. o 105% więcej w stosunku do 2019 roku. Szczegółowy obraz danych prezentuje powyższy wykres 10.

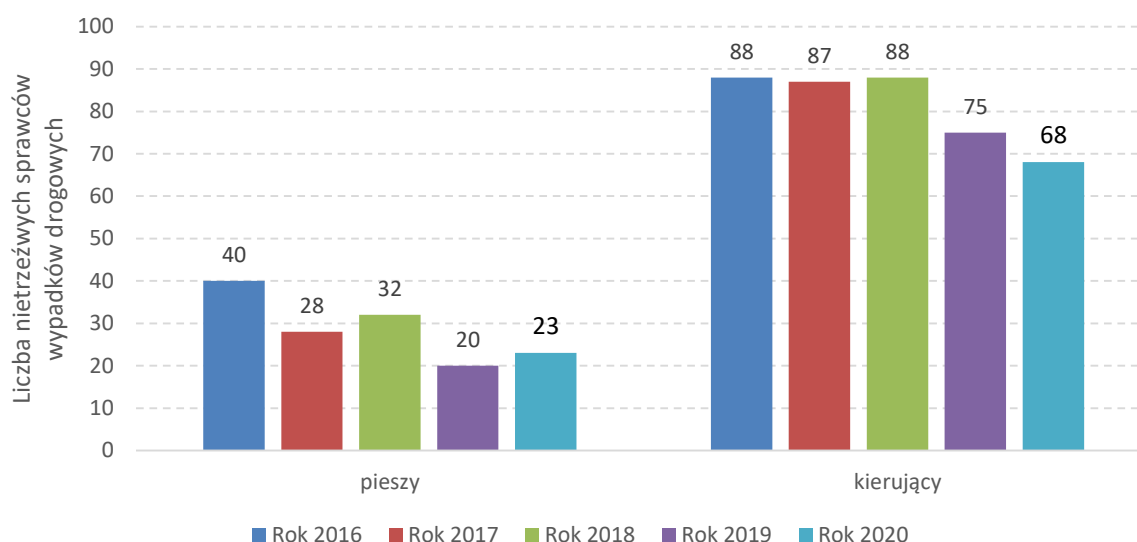

Wykres 11. Liczba osób zatrzymanych prowadzących pojazd w stanie nietrzeźwości.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z KWP w Kielcach.

Prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu jest jednym z głównych czynników sprawczych wypadków drogowych. Liczba osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy świętokrzyskiej Policji, którzy w 2020 roku prowadzili pojazd w stanie nietrzeźwości, łamiąc tym samym art. 178a § 1 kk. wyniosła 1 641.

Na przestrzeni lat 2014-2018 odnotowano spadek liczby osób zatrzymanych prowadzących pojazd w stanie nietrzeźwości. Rok 2020 w stosunku do roku 2019 daje spadek o 0,61% liczby osób zatrzymanych prowadzących pojazd w stanie nietrzeźwości.

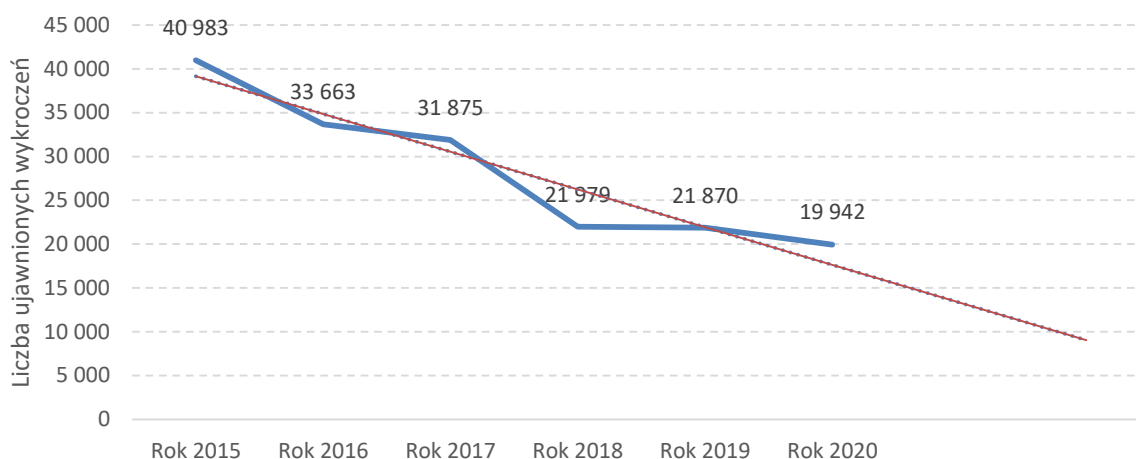

Wykres 12. Liczba wypadków drogowych, których sprawcami były osoby nietrzeźwe, w tym pieszy i kierujący.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z KWP w Kielcach.

Od 2016 r. notowany jest spadek liczby wypadków drogowych, których sprawcami były osoby nietrzeźwe kierujący jak i pieszy. Znacznie częściej sprawcą wypadku jest osoba kierująca pojazdem pod wpływem alkoholu niż piesza osoba nietrzeźwa.

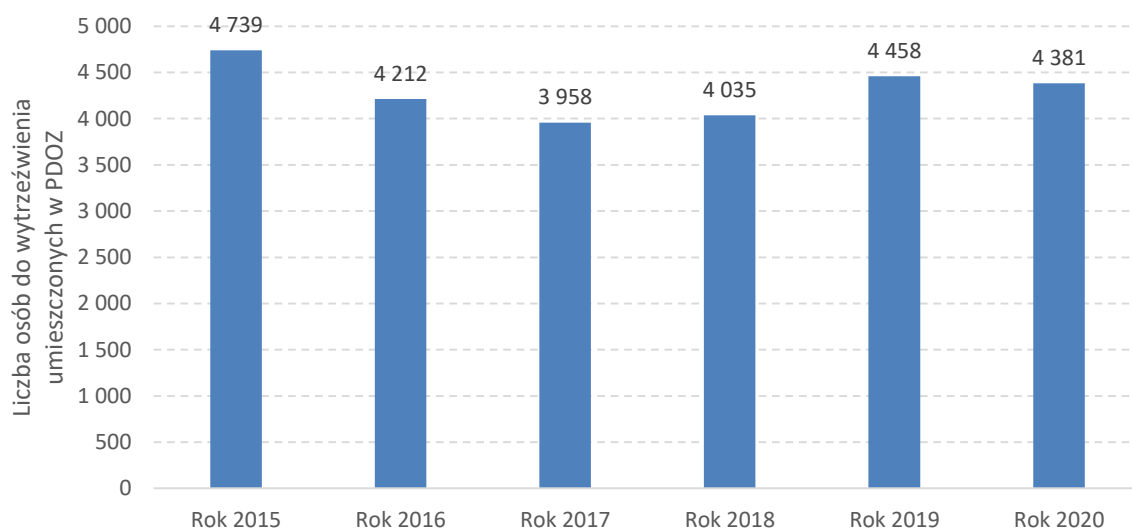
W 2020 roku odnotowano 68 wypadków drogowych których sprawcami byli nietrzeźwi kierowcy, tj. 9,3% mniej niż w roku 2019. W tym samym okresie liczba wypadków drogowych spowodowanych przez pieszych nietrzeźwych, którzy doprowadzili do wypadków wyniosła 23, tj. 15% więcej (wykres 12).

Wykres 13. Liczba ujawnionych wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z KWP w Kielcach.

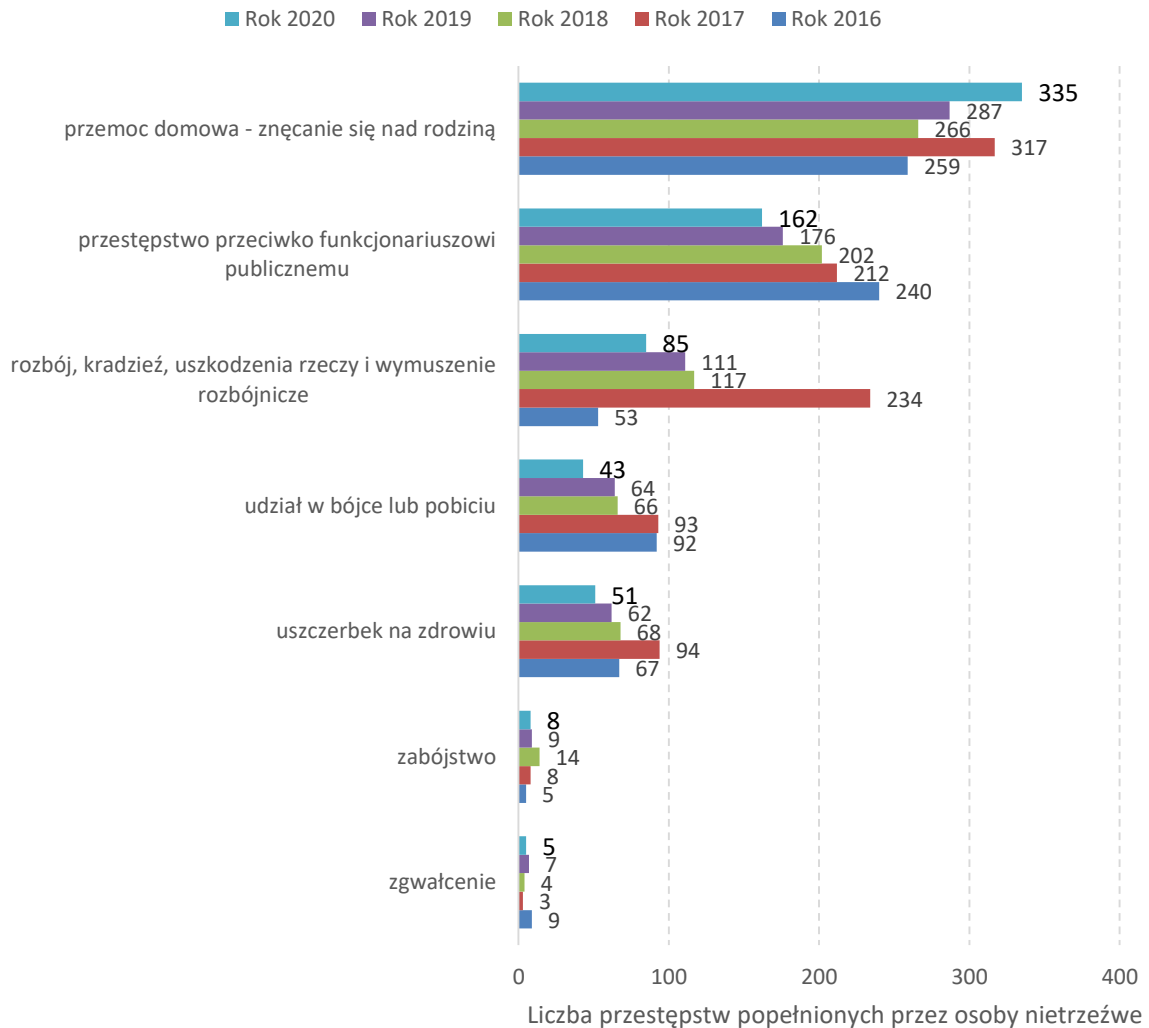
Na przestrzeni lat 2015-2020 odnotowano sukcesywny spadek liczby ujawnionych wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Według statystyk Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach w 2020 roku ujawniono 19 942 wykroczeń, o 51,3% mniej w odniesieniu do 2015 roku, a także o 8,82% mniej w stosunku do roku 2019.

Wykres 14. Liczba osób umieszczonych do wytrzeźwienia w PDOZ.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z KWP w Kielcach.

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (PDOZ) to specjalnie wydzielone pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji, odpowiednio usytuowane, wyposażone i chronione, w których umieszczane są osoby zatrzymane i doprowadzone w celu wytrzeźwienia. W województwie świętokrzyskim w latach 2015-2017 odnotowano spadek liczby osób umieszczonych w ww. placówkach do wytrzeźwienia. W 2020 roku liczba osób umieszczonych do wytrzeźwienia w PDOZ wynosiła 4 381 i zwiększała się o 1,7% w stosunku do roku 2019. Dla porównania w 2017 roku w tego typu pomieszczeniach umieszczono 3 958 osób (wykres 14).

Wykres 15. Katalog przestępstw popełnionych przez osoby nietrzeźwe (wg wybranych kategorii przestępstw).

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z KWP w Kielcach.

Od 2017 roku odnotowano 28,3% spadek liczby przestępstw (ogółem) popełnionych przez osoby nietrzeźwe. Łączna liczba przestępstw z tej kategorii w 2020 roku wynosiła 689, w 2017 roku 961 popełnionych przestępstw.

Najczęstszą formą przestępstwa popełnianego w latach 2016-2020 była przemoc domowa – znęcanie się nad rodziną, gdzie najwyższy poziom tego typu przestępstw odnotowano w 2020 roku (335). Kolejnym równie często popełnianym przestępstwem jest wykroczenie przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu, następnie rozbój, kradzież, uszkodzenia rzeczy i wymuszenie rozbójnicze.

Wybrane grupy aktów przestępstw popełnionych przez osoby nietrzeźwe prezentuje wykres 15.

4.8. Problem alkoholowy w środowisku młodzieży

Drastycznie obniża się granica inicjacji alkoholowej, a napoje alkoholowe stają się nieodłącznym elementem spotkań rodzinnych, towarzyskich, czy zawodowych bez względu na środowisko. Niepokojące jest również zjawisko powszechnej tolerancji spożywania alkoholu przez ludzi młodych. Niejednokrotnie rodzice sami podają dzieciom tzw. słabe alkohole, np. szampan czy piwo. Problem ten obejmuje coraz młodsze osoby, zarówno w mieście jak i środowisku wiejskim, w którym tłumaczy się to nudą, stagnacją czy też koniecznością „wyszumienia się”. Alkohol jest sprzedawany właściwie bez żadnych ograniczeń. Na dużą skalę naruszane są przepisy ustawy dotyczące sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym, ograniczające ilość i lokalizację punktów sprzedaży oraz zabraniające sprzedaży bez zezwolenia. Coraz częstsze są przypadki łamania zakazu reklamy alkoholu. Upowszechnia się jeden międzynarodowy wzór picia, w którym dominuje tradycja anglosaska, czyli picie piwa i rozcieńczonych napojów spirytusowych. Wzrasta też picie wina podczas posiłków⁶.

Po prawo do alkoholu sięgnęła również młodzież. Przyczyną sięgania po alkohol wśród młodej generacji często staje się nuda, zwłaszcza w środowisku wiejskim, gdzie młodzież ma utrudniony dostęp do wszelkich placówek kulturowych typu: kino, kluby, świetlice, teatr.

Oslabienie lub brak więzi sąsiedzkich, rodzinnych – w ramach szerszych struktur pokrewieństwa, przyniosło zanik kontroli społecznej i spowodowało poczucie osamotnienia, izolacji. Poszukując autentycznych, bezpośrednich kontaktów, młodzi sięgają po alkohol.

Tabela 13. Picie napojów alkoholowych.

		Świętokrzyskie	Polska
Młodzież 15-16 lat	Kiedykolwiek w życiu	88,6	80,0
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	78,5	67,9
	W czasie 30 dni przed badaniem	54,1	46,7
Młodzież 17-18 lat	Kiedykolwiek w życiu	93,9	92,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	90,2	89,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	75,2	76,1

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z ESPAD.

Z raportu z badań ankietowych Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD, sfinansowanych przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego i zrealizowanych w 2019 roku wynika, iż w porównaniu do całego kraju, w województwie świętokrzyskim odnotowano wyższy odsetek uczniów którzy pili napoje alkoholowe. Wysoki

⁶ J. Wald (red), Alkohol oraz związane z nim problemy społeczne i zdrowotne, PWN, Warszawa 1986, s. 33

odsetek młodzieży w wieku 17-18 lat zetknęło się kiedykolwiek z alkoholem, jednak młodzież ta w trakcie badania zbliżała się już do wieku pełnoletności. Niepokój budzi fakt, iż w młodszej grupie uczniów, w wieku 15-16 lat po alkohol sięgnęło aż 88,6% respondentów. W młodszej grupie respondentów nieznacznie więcej dziewcząt niż chłopców zadeklarowało picie alkoholu kiedykolwiek w życiu, a także w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Jedynie w przypadku spożywania alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem to chłopcy deklarowali wyższy odsetek picia alkoholu bo 54,8% w stosunku do 53,2% dziewcząt. W starszej grupie w każdym przedziale czasowym więcej dziewcząt niż chłopców deklarowało picie alkoholu.

Tabela 14. Picie napojów alkoholowych wśród chłopców.

		Świętokrzyskie	Polska
Młodzież 15-16 lat	Kiedykolwiek w życiu	88,0	80,1
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	78,0	67,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	54,8	46,0
Młodzież 17-18 lat	Kiedykolwiek w życiu	92,7	91,7
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	89,5	88,1
	W czasie 30 dni przed badaniem	71,7	76,5

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z ESPAD.

Tabela 15. Picie napojów alkoholowych wśród dziewcząt.

		Świętokrzyskie	Polska
Młodzież 15-16 lat	Kiedykolwiek w życiu	89,1	79,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	78,8	68,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	53,2	47,2
Młodzież 17-18 lat	Kiedykolwiek w życiu	95,1	93,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	91,0	89,9
	W czasie 30 dni przed badaniem	87,8	75,7

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z ESPAD.

Z danych uzyskanych w badaniu ESPAD wynika, iż młodzież z terenu województwa świętokrzyskiego częściej deklaruje, niż średnio w Polsce spożycie alkoholu. Zdecydowanie więcej dziewcząt z terenu woj. świętokrzyskiego zarówno w młodszej, jak i starszej grupie wiekowej, we wszystkich analizowanych okresach deklaruje spożywanie alkoholu w stosunku do analogicznych danych uzyskanych dla próby ogólnopolskiej.

Chłopcy w młodszej grupie wiekowej częściej deklarują spożycie alkoholu niż ich rówieśnicy z terenu Polski, we wszystkich analizowanych okresach. W starszej grupie wiekowej chłopcy piją rzadziej w czasie ostatnich 30 dni niż ich rówieśnicy z populacji generalnej.

Z badań przeprowadzonych w 2019 roku wynika, iż w okresie ostatnich 30 dni przed badaniem zarówno młodzież z młodszej grupy wiekowej, jak i starszej najczęściej sięga po

piwo, drugie miejsce zajmuje wódka, a trzecie wino. Każdy z tych napojów ma większy odsetek spożycia w grupie starszych uczniów.

Tabela 16. Spożycie piwa, wina i wódki.

		Świętokrzyskie	Polska
Młodzież 15-16 lat	Piwo	55,2	47,5
	Wino	30,5	24,7
	Wódka	42,5	33,0
Młodzież 17-18 lat	Piwo	72,8	72,2
	Wino	45,7	43,2
	W czasie 30 dni przed badaniem	87,8	75,7

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z ESPAD.

W młodszej grupie wiekowej w województwie świętokrzyskim w porównaniu do całego kraju zauważalne jest wyższe spożycie alkoholu takiego jak: piwo, wino i wódka. W starszej grupie wiekowej spożycie piwa, wina i wódki jest porównywalne do spożycia ww. napojów przez młodzież na terenie Polski.

W obu grupach wiekowych zaobserwowano, iż najczęściej młodzież sięgała po piwo. W młodszej grupie badanych to aż 55,2% uczniów, natomiast w starszej grupie aż 72,8%. Wódkę pił co trzeci uczeń z młodszej grupy wiekowej (42,5%) i co drugi ze starszej grupy wiekowej (60,7%). Wino piło 30% respondentów młodszej grupy i 45,7% badanej młodzieży grupy starszej.

Tabela 17. Silne upicie się tzn. wypicie tyle, żeby np. zataczać się, belkotać, nie pamiętać co się działo.

		Świętokrzyskie	Polska
Młodzież 15-16 lat	Kiedykolwiek w życiu	44,2	33,3
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	33,6	26,2
	W czasie 30 dni przed badaniem	14,4	11,3
Młodzież 17-18 lat	Kiedykolwiek w życiu	61,9	56,6
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	45,0	44,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	18,2	18,8

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z ESPAD.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż młodzież województwa świętokrzyskiego częściej niż średnio w Polsce deklaruje doprowadzenie do stanu silnego upojenia alkoholem. Stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyło 44,2% młodszych uczniów i 61,9% uczniów grupy starszej. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem w stanie silnego upicia się było 14,4% 15-16 latków i 18,2% 17-18 latków.

4.9. Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy⁷.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje ww. zadania samorządu województwa w postaci wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej. Realizacja zadań w tym zakresie finansowana jest m.in. z opłat za wydanie przez marszałka województwa zezwoleń na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu. Wolumen środków przeznaczonych na zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, ujmuje się w budżecie województwa.

4.9.1. Obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu

W roku 2020 łącznie wydane zostały 42 zezwolenia (21 zezwoleń w 2019 roku) na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz o zawartości od 4,5% do 18%, w tym: na piwo – 24 zezwolenia, a na wino 18 zezwoleń. W związku z powyższym do budżetu województwa świętokrzyskiego z zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi za 2020 rok wpłynęło 645 600,00 zł, o 352% więcej w odniesieniu do roku poprzedniego (187 300,00 zł w 2019 roku).

4.9.2. Szkolenia dla Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zarząd województwa w ramach realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, udziela pomocy merytorycznej instytucjom i osobom fizycznym realizującym zadania objęte programem oraz współdziała z innymi organami administracji publicznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

⁷ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Dz.U. 2021 poz.1119.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizując powyższe zadania zarządu województwa w 2021 roku zorganizował szkolenie z zakresu motywowania do zmiany klientów Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Metodą Dialogu Motywującego. W szkoleniu udział wzięło 48 osób z 28 gmin z terenu województwa świętokrzyskiego oraz miasta Kielce. Dialog Motywujący to oparty na współpracy, zorientowany na cel sposób komunikowania się, zwracający szczególną uwagę na język zmiany. Ma on w zamierzeniu umocnić motywację i zobowiązanie do osiągnięcia konkretnego celu przez wydobywanie oraz zbudowanie u osoby jej własnych powodów do zmiany w atmosferze akceptacji i współczucia.

4.9.3. Wsparcie podmiotów leczniczych w zakresie leczenia odwykowego

Ważnym elementem w strukturze działań samorządu województwa jest wspieranie działalności oraz programów terapeutycznych realizowanych przez Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współzależnienia przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach oraz Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współzależnienia funkcjonującego w strukturze Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy. W ramach dotacji na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi w 2020 roku wsparcie otrzymał:

- Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach – Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współzależnienia w kwocie: 17 300,00 zł;
- Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy – WOTUW w kwocie: 66 949,00 zł.

4.9.4. Realizacja zadań z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w roku 2020 zawarł umowy z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na całkowitą kwotę 200 000 zł (w tym: 160 000 zł w otwartym konkursie, 40 000 zł trybie pozakonkursowym).

Dotacje rozliczono w 88%, kwota rozliczonych umów wyniosła 175 202,20 zł. W województwie świętokrzyskim w ramach podpisanych umów z trzecim sektorem zrealizowano 15 projektów z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, objętych działaniami w tym obszarze zostało 1 200 beneficjentów.

Wykaz organizacji pozarządowych i opis projektów zrealizowanych w 2020 roku prezentuje tabela nr 18.

Tabela 18. Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku.

Lp.	Nazwa organizacji	Nazwa zadania	Opis realizacji zadania	Kwota udzielonej dotacji
Zadanie 1. Wspieranie programów rehabilitacji osób po odbytych leczeniu oraz ich rodzin				
1.	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” ul. Karczówkowska 36, 25-711 Kielce	<i>Wspieranie programów rehabilitacji osób po odbytych leczeniu oraz ich rodzin</i>	W ramach zadania zrealizowano: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 28 godz. warsztatów umiejętności psychospołecznych, ▪ 28 godz. warsztatów rozwoju osobistego, ▪ 120 godz. zajęć w grupie zapobiegania nawrotom, ▪ 120 godz. zajęć w grupie wsparcia, ▪ 28 godz. zajęć doradztwa z zakresu rozwoju zawodowego i pomocy społecznej, ▪ 28 godz. warsztatów kulinarnych, ▪ 9 godz. superwizji, ▪ 2 wyjścia grupy wsparcia, ▪ piknik integracyjny Wsparciem zostanie objętych 27 mieszkańców Hostelu dla Osób Uzależnionych od Alkoholu oraz Domu Readaptacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu.	39 700,00 zł
2.	Regionalny Związek Stowarzyszeń i Klubów Abstynenckich, ul. Jagiellońska 42A, 25-606 Kielce	<i>Uzależniony wspólnie z rodziną – zdrową rodziną</i>	Zadanie zakładało przeprowadzenie warsztatów wspierających rehabilitację osób po odbytych leczeniu alkoholowym. Autorskie warsztaty pt. „Uzależniony wspólnie z rodziną – zdrową rodziną” zostały skierowane do 40 osób po odbytych leczeniu oraz członków ich rodzin z 8 powiatów woj. świętokrzyskiego.	4 000,00 zł
3.	Fundacja Ekorozwój Ponidzia, ul. 3 Maja 10, 28-400 Pińczów	<i>Przyjemne z pożytecznym czyli wakacje szansą na przeciwdziałanie problemom alkoholowym i patologiom społecznym</i>	W ramach zadania przeprowadzono zajęcia dla 20 osób przez 5 weekendów wakacji. Tematyką zajęć było pokazanie, że do dobrej zabawy nie jest potrzebny alkohol. Przeprowadzono również zajęcia z psychologiem.	7 600,00 zł
Zadanie 2. Wspieranie działań na rzecz ograniczenia liczby kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu				
4.	Stowarzyszenie Świętokrzyskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe ul. Zagórska 182 A, 25-362 Kielce	<i>Bez promili</i>	W ramach projektu zostały przeprowadzone warsztaty z pierwszej pomocy, zorganizowania toru przeszkód z użyciem alkogogli oraz badań alkomatem dla wypoczywających nad zalewem Cedzyna. Długość zadania obejmowała 9 weekendów wakacji.	5 000,00 zł

5.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Daleszyckiej, Plac Staszica 9, 26-021 Daleszyce	<i>Razem zdrowo i bez alkoholu</i>	W ramach zadania przeprowadzono: <ul style="list-style-type: none"> ▪ warsztaty teoretyczne i praktyczne na temat wpływu alkoholu na organizm kierowcy dla 50 osób, ▪ spotkanie informacyjne na temat wpływu alkoholu na organizm kierowcy – 100 osób, ▪ symulator nietrzeźwości – 25 osób, ▪ ankieta na temat świadomości społeczności lokalnej na temat wpływu na organizm kierowcy. 	4 800,00 zł
Zadanie 3. Wspieranie działań w zakresie upowszechniania wiedzy dotyczącej zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży				
6.	Bractwo „Bądź dobry jak chleb” im. Św. Brata Alberta, ul. Spółdzielcza 52, 26-110 Skarżysko-Kamienna	<i>Znajdź rozwiązanie – nie pij</i>	W ramach zadania przeprowadzono zajęcia warsztatowe o tematyce problemu uzależnienia od alkoholu oraz indywidualnych konsultacji ze specjalistami dla 20 dziewcząt. Zorganizowano również wyjście do kawiarni dla 30 osób.	12 000,00 zł
7.	Stowarzyszenie MY FUTURE, ul. Piłsudskiego 12/64, 25-431 Kielce	<i>Nie pij, masz dla kogo</i>	W ramach zadania zrealizowano nagrania cyklu 13 audycji radiowych w Radiu eM , po każdej audycji pełniony był dwugodzinny dyżur telefoniczny. Audycje zostały również umieszczane na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych.	38 000,00 zł
Zadanie 4. Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików				
8.	Caritas Diecezji Kieleckiej, ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce	<i>Być Trzeźwym</i>	W ramach zadania zostało przeprowadzone: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 48 godz. indywidualnego poradnictwa psychologicznego ▪ 60 godz. indywidualnego wsparcia doradczo-wspierającego, ▪ 48 godz. indywidualne wsparcie terapeutyczne, ▪ 40 godz. warsztaty grupowe Zadanie skierowane było do 12 osób.	11 920,00 zł
9.	OSP w Samsonowie, Samsonów 31, 26-050 Zagnańsk	<i>Bądź świadomy nie daj się uzależnieniu</i>	W ramach zadania przeprowadzono 10 godz. warsztatów profilaktyczno- rehabilitacyjnych dla 22 osób, 10 godz. warsztatów z zakresu I pomocy dla 22 osób oraz spotkanie podsumowujące dla ponad 50 osób w formie tradycyjnej i on-line.	7 800,00 zł
10.	Fundacja Instytut Rozwoju Rynku, ul. Bp. Jaworskiego 4/1 25-430 Kielce	<i>Pomoc na wyciągnięcie ręki</i>	W ramach umowy przeprowadzono warsztaty edukacyjne zwiększając świadomość społeczną na temat choroby alkoholowej oraz jej skutków dla 20 osób oraz otwarto punkt pomocy psychologicznej w świetlicy w Bęczkowie dla mieszkańców gminy Górnó, w którym udzielono 24 porad.	4 860,00 zł

11.	Regionalny Związek Stowarzyszeń i Klubów Abstynenckich, ul. Jagiellońska 42A, 25-606 Kielce	<i>Dostępność w pomocy osobom potrzebującym</i>	W ramach zadania zostało zorganizowane 12 dyżurów terapeutycznych dla 73 osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu z 4 powiatów woj. świętokrzyskiego.	7 950,00 zł
12.	Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy Lasocin, Lasocin 84A, 26-070 Łopuszno	<i>Drogą trzeźwości w duchu sportowym</i>	W ramach zadania zostały przeprowadzone: - warsztaty z psychologiem, 10 godz. - zajęć sportowych z trenerem 8 godz. - zajęć animacyjno-rekreacyjnych 8 godz. Całość skierowana jest do grupy 30 osobowej	8 000,00 zł
13.	Stowarzyszenie Sport CK, ul. Jeleniowska 106A, 25-564 Kielce	<i>Weto wobec alkoholu</i>	W ramach zadania przeprowadzono warsztaty profilaktyczne, z tematyki antyalkoholowej, skierowane do dzieci i młodzieży z województwa świętokrzyskiego. Zajęcia były przeprowadzane przez 3 dni w dniach 19-21 czerwca, dla 8 grup po 15 – 20 osób każda, w wymiarze 1 godz. warsztatowej. Zapewniony został poczęstunek dla uczestników zadania. W sumie w warsztatach wzięło udział ok. 400 osób.	10 000,00 zł
14.	Sportowy Klub Kick-Boxing Kielce, ul. Warszawska 147, 25-547 Kielce	<i>Organizacja zajęć sportowych z kickboxingu w okresie wakacji jako przeciwdziałanie nudzce i uzależnieniom</i>	W ramach zadania przeprowadzono zajęcia sportowo- treningowe kick-boxingu, warsztaty dotyczące zdrowego trybu życia bez używek oraz zorganizowani warsztaty profilaktycznych ze specjalistą uzależnień dla 30 dzieci i młodzieży.	8 000,00 zł
15.	Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, ul. Apteczna 7, 26-110 Skarżysko-Kamienna	<i>Szarość zmieniłem w kolory</i>	Zadanie zakłada przeprowadzenie 80 indywidualnych sesji jednogodzinnych opartych na psychoterapii oraz Programie Ograniczenia Picia. Łączna liczba odbiorców zadania wyniosła 20 osób uzależnionych od alkoholu lub współuzależnionych.	5 600,00 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

"Telefon zaufania dla osób w kryzysie – 195 25"

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego od 2013 roku udziela pomocy finansowej miastu Kielce w ramach dotacji celowej z przeznaczeniem na zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej dot. specjalistycznego poradnictwa realizowanego w ramach „Telefonu Zaufania” dla osób w kryzysie. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach jest odpowiedzialny za obsługę telefonu zaufania o numerze 195 25.

Tabela 19. Funkcjonowanie „Telefon Zaufania” – 195 25 w województwie w latach 2017-2020.

Wyszczególnienie:	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba osób, które skorzystało z pomocy	80	55	32	43
Liczba podjętych zasadnych i skutecznych interwencji	41	27	30	35
Katalog spraw:				
Rozmowy informacyjno-edukacyjne	7	14	2	8
Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom	11	9	8	14
Wsparcie osób przeżywającymi kryzysy osobiste	35	22	19	17
Przypadki przemocy rodzinnej	18	5	3	4

Opracowanie własne ROPS – na podstawie danych MOPR w Kielcach.

W 2020 roku z „Telefonu Zaufania” skorzystały 43 osoby. W katalogu spraw, które rozmówcy podejmowali w 2020 roku znajdowały się: kryzysy osobiste – 17, problemy rodzinne, uzależnienia – 14, przemoc w rodzinie – 4. Ponadto przeprowadzono 8 rozmów informacyjno-edukacyjnych. W 2020 roku podjęto łącznie 35 zasadnych i skutecznych interwencji wobec osób pozostających w sytuacjach kryzysowych.

Z analizy przeprowadzonych rozmów wynika, że w 2020 roku najczęściej udzielano pomocy i wsparcia osobom przeżywającymi kryzysy osobiste. Częściej z pomocy TZ w 2020 roku korzystali mężczyźni – 28. Utrzymuje się także tendencja z lat poprzednich wskazująca na to, że z telefonu zaufania częściej korzystają mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, spoza Kielc – 38 rozmów.

Tabela 1. Koszty funkcjonowania „Telefon Zaufania” – 195 25 w województwie w latach 2017-2020.

Wyszczególnienie:	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Dotacja samorządu województwa	2 500,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł
Wykorzystana kwota dotacji	1 240,31 zł	1 156,60 zł	1 099,97 zł	1 053,98 zł
Zwrot niewykorzystanej kwoty dotacji	1 259,69 zł	843,40 zł	900,03 zł	946,02 zł

Opracowanie własne ROPS – na podstawie danych MOPR w Kielcach.

Kwota wykorzystanej dotacji na ten cel w 2020 roku wynosiła 1 053,98 zł i stanowiła 52,7% dotacji, zwrot niewykorzystanej kwoty dotacji wyniósł 946,02 zł i był większy o 7,1% w odniesieniu do 2019 roku.

5. Placówki leczenia uzależnienia od alkoholu w województwie świętokrzyskim

Leczenie osób uzależnionych od alkoholu mogą prowadzić tylko podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarnego i całodobowego oraz ambulatoryjnego (w tym dziennego). Leczenie uzależnienia jest dobrowolne, z wyjątkiem sytuacji sądowego zobowiązania do leczenia. Wykaz placówek leczenia uzależnienia od alkoholu w województwie świętokrzyskim został opracowany w oparciu o dane Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (tabela 24).

W 2020 roku liczba poradni leczenia uzależnienia (25), wg informacji przekazanych przez NFZ oraz danych gromadzonych przez WOTUW, w odniesieniu do 2018 roku liczba ta wzrosła o 4 placówki.

Tabela 24. Placówki leczenia uzależnienia od alkoholu w województwie świętokrzyskim.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Poradnie Leczenia Uzależnień	21	21	25	25
DOTUA	4	4	4	5
COTUA	2	2	2	2
OLAZA	1	1	1	1
Hostele	2	2	2	3

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z WOTUW.

W województwie świętokrzyskim przez okres ostatnich trzech lat następujące placówki utrzymują się na niezmiennym poziomie: Całodobowe Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu (2), Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (1). W 2020 roku zwiększyła się o 1 liczba placówek tj.: Dzielne Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu (5), Hostele dla osób uzależnionych od alkoholu (3) – w 2020 roku powstała trzecia placówka tego typu.

5.1. Poradnie Leczenia Uzależnień

Poradnia Leczenia Uzależnień prowadzi terapię ambulatoryjną dla pacjentów, którzy nie wymagają hospitalizacji. Poradnia realizuje programy terapeutyczne, rehabilitacyjne jako kontynuację leczenia szpitalnego oraz umożliwia korzystanie z terapii rodzinom osób uzależnionych. W 2020 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 25 poradni (w tym 2 poradnie dla dzieci i młodzieży).

Tabela 25. Poradnie Leczenia Uzależnień.

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Telefon
Powiat buski			
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień	ul. Batorego 11A 28-100 Busko Zdrój	604 115 204
Powiat jędrzejowski			
2	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej IS-MED Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Armii Krajowej 10 28-300 Jędrzejów	41 386 14 05
Powiat kazimierski			
3	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Partyzantów 12 28-500 Kazimierza Wielka	41 352 21 40 wew.38
Powiat kielecki			
4	Klasztor Franciszkanów Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Franciszkańska 10 26-060 Chęciny	41 315 11 40
Powiat konecki			
5	Zespół Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Gimnazjalna 41b 26-200 Końskie	41 390 22 25
Miasto Kielce			
6	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy- Poradnia Leczenia Uzależnień WOTUW	ul. Szczecińska 40 25-345 Kielce	41 345 73 46
7	Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach, Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia	ul. Grunwaldzka 47 25-736 Kielce	41 345 00 53 41 367 12 08
8	Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Kielcach	ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 65 25-433 Kielce	41 368 68 31
9	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "PATRON" Sp. Z O.O.	ul. Kopernika 3 25-366 Kielce	41 344 50 27
10	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach	ul. Karczówkowska 36 25-711 Kielce	41 335 87 55
11	Stowarzyszenie „Monar” Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR	ul. Malików 150b 25-639 Kielce	603 388 318
12	„Artimed” Niepubliczny Zakład Opieki Sp. Z O.O.	ul. Ignacego Paderewskiego 48 25 - 017 Kielce	41 367-17-00
Powiat opatowski			
13	TOP MEDICUS Spółka z o.o. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 4 27-500 Opatów	15 868 27 33
Powiat ostrowiecki			
14	Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień „ESKULAP” Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Sienkiewicza 80 27-400 Ostrowiec Św.	41 265 14 24

15	ZETA MI Sp. Z O.O. Poradnia Leczenia Uzależnień	Os. Ogrody 10A/3U 27-400 Ostrowiec Św.	41 263 39 36
Powiat pińczowski			
16	„PROMEDIC” Centrum Psychoterapii Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Bednarska 3 28-400 Pińczów	531 515 222
Powiat sandomierski			
17	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Schinzła 13 27-600 Sandomierz	15 833 07 31
18	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej REHABILITACJA Poradnia Leczenia Uzależnień	Skotniki 126 27-650 Skotniki	500 006 474
Powiat skarżyski			
19	Obwód Lecznictwa Kolejowego SPZOZ w Skarżysku- Kamiennej Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Sokola 50 26-110 Skarżysko- Kamienna	41 278 43 61
Powiat starachowicki			
20	Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Radomska 70 27-200 Starachowice	41 273 98 16
Powiat staszowski			
21	„PROMEDIC” Centrum Psychoterapii Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Mickiewicza 24 28-200 Staszów	535 882 244
22	Zakon Franciszkanów Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. 11 Listopada 15 28 - 230 Połaniec	41 315 11 40
Powiat włoszczowski			
23	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nowe Życie” Spółka Jawna Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Mleczarska 11 29-100 Włoszczowa	41 394 44 06

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z WOTUW.

Tabela 26. Poradnie Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży.

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Telefon
Powiat kielecki			
1.	Klasztor Franciszkanów Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży	ul. Franciszkańska 10 26-060 Chęciny	41 315 11 40
Powiat skarżyski			
2	Stowarzyszenie Pomocy ARKA NOEGO Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży	ul. Apteczna 7 26 -110 Skarżysko- Kamienna	41 265 14 24

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z WOTUW.

5.2. Dzielne Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu

Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu jest oddziałem otwartym, wykonuje świadczenia zdrowotne w trybie dziennym. W 2020 roku, spośród funkcjonujących na obszarze województwa świętokrzyskiego DOTUA wszystkie 4 placówki oferują klientom szeroką propozycję programową w zakresie:

- diagnozy medycznej (nozologicznej),
- diagnoza problemowa,
- badania psychologiczne,
- kierowanie na badania laboratoryjne,
- kierowanie na medyczne konsultacje specjalistyczne,
- programy ograniczenia picia dla osób uzależnionych,
- spotkania grupowe o charakterze edukacyjno-motywacyjnym,
- praca nad rozpoznaniem własnego uzależnienia,
- praca nad planowaniem zdrowienia,
- nauka umiejętności utrzymywania wczesnej abstynencji,
- indywidualne programy terapii,
- praca nad problemami emocjonalnymi,
- treningi zachowań konstruktywnych,
- sesje rodzinne (okazjonalne spotkania z pacjentem i jego bliskimi),
- oferta leczenia dla osób z podwójną diagnozą,
- oferta leczenia dla osób z rozpoznaniem patologicznego hazardu,
- oferta leczenia dla osób z zaburzeniami nawyków i popędów.

Tabela 27. Dzielne Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu.

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Telefon
Miasto Kielce			
1.	Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Grunwaldzka 47 25-736 Kielce	41 345 00 53 41 367 12 08
2	Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Kielcach Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 65 25-433 Kielce	41 265 14 24
Powiat ostrowiecki			
3	Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień „ESKULAP” Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Sienkiewicza 80 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	41 265 14 24

Powiat staszowski			
4	„PROMEDIC” Centrum Psychoterapii Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Mickiewicza 24 28-200 Staszów	535 882 244
Powiat włoszczowski			
5	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nowe Życie” Spółka Jawna Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu*	ul. Mleczarska 11 29-100 Włoszczowa	41 394 44 06

*Placówka utworzona w 2020 roku.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z WOTUW.

5.3. Całodobowe Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu

W województwie świętokrzyskim funkcjonują dwa Całodobowe Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu (oddział XII męski, oddział XIII koedukacyjny), na których prowadzony jest intensywny program terapii dla osób uzależnionych od alkoholu. Funkcjonujące placówki oferują swoim klientom 14 propozycji programowych, jeden oddział deklaruje dodatkowo 5 propozycji działalności programowej dla pacjentów. Wykaz placówek prezentuje tabela 28.

Tabela 28. Całodobowe Oddziały Leczenia Uzależnień.

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Telefon
Powiat kielecki			
1.	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy - WOTUW Całodobowy Oddział Leczenia Uzależnienia od Alkoholu XII (męski)	ul. Spacerowa 5 26 - 026 Morawica	41 36 41 399 Kierownik Oddziału 41 3641 231
2.	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy - WOTUW Całodobowy Oddział Leczenia Uzależnienia od Alkoholu XIII (koedukacyjny)	ul. Spacerowa 5 26 - 026 Morawica	41 36 41 399 Kierownik Oddziału 41 36 41 391

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z WOTUW.

5.4. Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje jeden Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych, do którego kieruje się pacjentów na badania laboratoryjne, medyczne konsultacje specjalistyczne. Placówka prowadzi rozmowy motywujące do zmiany oraz spotkania grupowe o charakterze edukacyjno-motywowującym, a także realizowana jest praca nad rozpoznaniem własnego uzależnienia oraz przeprowadzana diagnoza problemowa.

Tabela 29. Całodobowy Oddziały Leczenia Uzależnień (Detoksykacyjny).

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Telefon
Powiat kielecki			
1.	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy - WOTUW Całodobowy Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (koedukacyjny)	ul. Spacerowa 5 26-026 Morawica	41 36 42 399 Kierownik Oddziału 41 36 41 261

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z WOTUW.

5.5. Hostele dla osób uzależnionych od alkoholu

W 2019 roku na terenie województwa funkcjonowały 2 Hostele dla osób z problemami alkoholowymi, w 2020 roku powstała nowa placówka. Wśród szerokiej oferty programowej placówki te proponowały: diagnozę medyczną (nozologiczna), diagnozę problemową, badania psychologiczne, kierowanie na badania laboratoryjne/ medyczne konsultacje specjalistyczne, spotkania grupowe o charakterze edukacyjno-motywacyjnym, pracę nad rozpoznaniem własnego uzależnienia, pracę nad planowaniem zdrowienia, naukę umiejętności utrzymywania wczesnej abstynencji, indywidualne programy terapii, pracę nad problemami emocjonalnymi, treningi zachowań konstruktywnych, inne programy i treningi dla uzależnionych, pracę nad zapobieganiem nawrotom, sesje rodzinne (okazjonalne spotkania z pacjentem i jego bliskimi) oraz ofertę leczenia dla osób z rozpoznaniem patologicznego hazardu.

Tabela 30. Hostele dla osób uzależnionych od alkoholu.

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Telefon
Powiat buski			
1.	Niepubliczny zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach Hostel dla Osób Uzależnionych od Alkoholu	ul. Janina 4 28-100 Busko Zdrój	602 474 012
Powiat ostrowiecki			
2.	Niepubliczny zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach Hostel dla Osób Uzależnionych od Alkoholu	ul. Mielczarskiego 45, 25-709 Kielce	690 987 788
Powiat staszowski			
3.	Klasztor Franciszkanów Hostel dla Osób Uzależnionych od Alkoholu „Wspólnota”*	ul. 11 -go Listopada 15 28 - 230 Połaniec	15 865 07 38 784 583 558

*Placówka utworzona w 2020 roku.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z WOTUW.

6. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podejmowanie przez samorzady, instytucje i organizacje pozarządowe działań promujących zdrowy styl życia; ▪ Rosnąca liczba gmin, które realizują rekomendowane programy profilaktyczne; ▪ Podejmowanie przez gminy uchwał dotyczących ograniczania sprzedaży alkoholu; ▪ Wzrost środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; ▪ Wzrastająca liczba szkoleń dla członków gminnych komisji oraz pracowników socjalnych; ▪ Wspieranie kampanii profilaktycznych, w tym służących przeciwdziałaniu nietrzeźwości na drodze oraz przeciwdziałaniu spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież; ▪ Wzrost liczby działań podjętych przez gminy mających na celu motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach dla osób stosujących przemoc; ▪ Dostępność do placówek leczenia odwykowego i uzależnień; ▪ Dobrze wyszkolona kadra leczenia odwykowego, stale gotowa i chętna do podnoszenia swoich kwalifikacji; ▪ Mniejsza dostępność napojów alkoholowych mierzona liczbą mieszkańców przypadających na punkt sprzedaży alkoholu; ▪ Wspieranie działalności WOTUiW przez samorząd województwa; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych; ▪ Zbyt mała liczba specjalistów zatrudnionych w środowisku do pracy z dziećmi i młodzieżą (np. pedagodzy ulicy); ▪ Zbyt mała liczba placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą (m.in. świetlic środowiskowych i ośrodków leczenia uzależnień dla dzieci i młodzieży); ▪ Zbyt małe zaangażowanie najbliższych członków rodzin osób uzależnionych w leczenie choroby przewlekłej - uzależnienia od alkoholu; ▪ Powszechna tolerancja sprzedaży alkoholu nieletnim, nieprzestrzeganie prawa ustawowego i lokalnego przez sprzedawców, zbyt niskie kary dla sprzedawców, rodziców oraz pełnoletnich znajomych pozwalających spożywać alkohol nieletnim; ▪ Zbyt mała liczba gmin realizujących projekty dzięki pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych; ▪ Niewystarczająca oferta programowa samorządów lokalnych, placówek oświatowych i organizacji pozarządowych zachęcająca do życia w trzeźwości – brak innowacyjnych pomysłów i nowych partnerów lokalnych; ▪ Wysoki odsetek gmin, w których dzieci nie mają dostępu do świetlic z programem socjoterapeutycznym; ▪ Wysoki odsetek młodzieży przyznającej się do osiągnięcia stanu upojenia alkoholowego; ▪ Niewystarczająca ilość realizowanych programów terapeutycznych dla tzw. DDA; ▪ Niewystarczająca integracja służb społecznych w zakresie rozwiązywania

	problemów alkoholowych;
--	-------------------------

SZANSE	ZAGROŻENIA
---------------	-------------------

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost świadomości społecznej dzięki stale prowadzonym ogólnopolskim kampaniom profilaktycznym, m.in. dotyczącym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu; ▪ Fundusze europejskie na lata 2021-2027 - nowa perspektywa finansowa w obszarze włączenia społecznego; ▪ Możliwość dodatkowego finansowania działań, np. ze środków unijnych; ▪ Współpraca pomiędzy samorządami różnych szczebli i innymi podmiotami zaangażowanymi w działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; ▪ Większe zainteresowanie społeczne zdrowym stylem życia; ▪ Identyfikacja problemów i eliminowanie czynnika ryzyka ich powstawania; ▪ Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; ▪ Wspomaganie działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych; ▪ Popieranie działań umożliwiających powrót do społeczeństwa osób uzależnionych, leczących się i ich rodzin; ▪ Powszechność kampanii społecznych na rzecz zapobiegania nietrzeźwości kierowców. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak możliwości realizacji zadań w związku z zagrożeniem pandemicznym; ▪ Reklama napojów alkoholowych w mediach ogólnokrajowych, na bilbordach, w gazetkach promocyjnych sklepów itp.; ▪ Wzrost liczby osób z podwójną diagnozą i niewystarczająca dla nich oferta profilaktyczna; ▪ Akceptacja społeczna dla nielegalnej sprzedaży alkoholu; ▪ Możliwe zmiany i ograniczenia będące skutkami pandemii COVID-19: wzrost bezrobocia, kryzys gospodarczy, wzrost nierówności społecznych; ▪ Trudności w planowaniu długoterminowych strategii w związku z ogólnosiwiatowymi zmianami; ▪ Stereotypy na temat osób uzależnionych od alkoholu (wykluczenie społeczne i stygmatyzacja tych osób); ▪ Niski wiek inicjacji alkoholowej; ▪ Łatwy dostęp osób nieletnich do napojów alkoholowych; ▪ Łamanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim.
--	--

7. Założenia programu

Cel główny oraz cele szczegółowe zawarte w Wojewódzkim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2021-2026 wynikają z założeń Narodowego Programu Zdrowia oraz są zgodne z obowiązującą Strategią Województwa Świętokrzyskiego w zakresie polityki społecznej.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Ograniczanie używania alkoholu oraz przeciwdziałanie problemom wynikającym z nadużywania napojów alkoholowych w województwie świętokrzyskim.

CELE OPERACYJNE PROGRAMU:

1. Promocja zdrowia
2. Profilaktyka
3. Redukcja szkód związanych z nadużywaniem oraz uzależnieniem od alkoholu

Schemat 1. Cele operacyjne Programu.

Opracowanie własne.

CEL OPERACYJNY 1. Promocja zdrowia

1.1. Edukacja zdrowotna

- 1.1.1.** Wspieranie oraz prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących negatywnych skutków picia alkoholu adresowanych do dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
- 1.1.2.** Wspieranie oraz prowadzenie działań promujących zdrowy tryb życia.
- 1.1.3.** Prowadzenie działań edukacyjnych w celu zachęcenia gmin do zwiększenia wydatków na programy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wskaźniki:

- Liczba działań edukacyjno-informacyjnych kierowanych do różnych grup wiekowych, na temat negatywnego wpływu alkoholu na zdrowie;
- Liczba działań promujących zdrowy styl życia;
- Liczba dystrybuowanych materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat ryzyka szkód i negatywnych zjawisk, wynikających ze spożywania alkoholu oraz w zakresie upowszechniania zachowań prozdrowotnych i kształtowania właściwych postaw społecznych wobec problemów alkoholowych.

1.2. Szkolenie kadr

- 1.2.1** Organizacja oraz wspieranie konferencji, seminariów, szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych zajmujących się profilaktyką uzależnień.
- 1.2.2** Organizowanie oraz wspieranie działań podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w województwie świętokrzyskim.
- 1.2.3** Wspieranie rozwoju systemu kształcenia kadry lecznictwa odwykowego i uzależnień
- 1.2.4** Wspieranie rozwoju systemu kształcenia profesjonalistów z zakresu FASD.
- 1.2.5** Wspieranie podnoszenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 1.2.6** Inicjowanie i rozwianie współpracy między podmiotami i osobami działającymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wskaźniki:

- Liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji, seminariów związanych z problematyką FASD, uzależnień od alkoholu oraz przemocy w rodzinie;

- ➔ Liczba uczestników szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry lecznictwa odwykowego i uzależnień.

Realizatorzy:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, ROPS, WOTUW, NFZ, Wojewoda Świętokrzyski, samorządy lokalne (gminne i powiatowe) oraz ich jednostki organizacyjne, pracownicy ośrodków pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Kościół Katolicki/Organizacje kościelne i inne Kościoły oraz związki wyznaniowe, wyższe uczelnie, instytucje oświatowe (Kuratorium Oświaty, szkoły, Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli), ośrodki adopcyjne, Policja, media lokalne i ogólnopolskie.

CEL OPERACYJNY 2. Profilaktyka

2.1. Profilaktyka uniwersalna

- 2.1.1.** Wspieranie realizacji programów profilaktycznych skierowanych do osób dorosłych, w tym w szczególności rozwijających kompetencje rodziców i wychowawców sprzyjających kształtowaniu postaw prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.
- 2.1.2.** Prowadzenie oraz wspieranie działań edukacyjnych i rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym.

Wskaźniki:

- Liczba gmin, w których prowadzone są inne programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki uniwersalnej;
- Liczba gmin w których realizowane są programy skierowane do osób dorosłych;
- Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej.

2.2. Profilaktyka selektywna

- 2.2.1.** Wspieranie programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki selektywnej kierowanych do dzieci i młodzieży.
- 2.2.2.** Wspieranie programów z obszaru profilaktyki selektywnej kierowanych do rodziców i wychowawców.
- 2.2.3.** Wzmacnianie systemu pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci i młodzieży, szczególnie z rodzin z problemem alkoholowym.

Wskaźniki:

- Liczba gmin, w których prowadzone są inne programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki selektywnej;
- Liczba programów z obszaru profilaktyki selektywnej kierowanych do dzieci i młodzieży realizowanych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym;
- Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych z zakresu profilaktyki selektywnej.

2.3. Profilaktyka wskazująca

- 2.3.1.** Wspieranie realizacji oddziaływań terapeutycznych adresowanych do osób uzależnionych od alkoholu.

2.3.2. Wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki wskazującej.

2.3.3. Wspieranie realizacji programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki wskazującej, w tym zakładających udzielanie wsparcia rodzicom dzieci upijających się.

Wskaźniki:

- Liczba gmin, w których prowadzone są inne programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki wskazującej;
- Liczba wspartych programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki wskazującej;
- Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych z zakresu profilaktyki wskazującej.

Realizatorzy:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, ROPS, WOTUW, NFZ, samorzady lokalne oraz ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, Kościół Katolicki/ Organizacje kościelne i inne Kościoły oraz związki wyznaniowe, wyższe uczelnie, instytucje oświatowe (Kuratorium Oświaty, szkoły, Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli), Policja.

CEL OPERACYJNY 3. Redukcja szkód związanych z nadużywaniem oraz uzależnieniem od alkoholu

3.1. Zwiększenie dostępności świadczeń specjalistycznych dla osób z problemem alkoholowym

- 3.1.1.** Wspieranie działalności placówek leczenia odwykowego.
- 3.1.2.** Wspieranie funkcjonowania oraz rozwoju podmiotów leczenia odwykowego oraz punktów konsultacyjnych.
- 3.1.3.** Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym.
- 3.1.4.** Opracowywanie i dystrybucja materiałów edukacyjnych dot. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 3.1.5.** Tworzenie nowych i wspieranie istniejących placówek reintegracji społecznej i zawodowej.
- 3.1.6.** Wspieranie systemu pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.

Wskaźniki:

- Liczba opracowanych materiałów i liczba rozdystrybuowanych materiałów edukacyjnych;
- Liczba wspartych podmiotów leczenia odwykowego i uzależnień;
- Liczba poradni oferujących program dla osób współuzależnionych;
- Liczba funkcjonujących CIS oraz KIS;
- Liczba placówek pomagających dzieciom ze spektrum FASD.

Realizatorzy:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, ROPS WOTUW, NFZ, samorządy lokalne oraz ich jednostki organizacyjne, Wojewoda Świętokrzyski, więziennictwo, sądy, pracownicy ośrodków pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Kościół Katolicki/ Organizacje kościelne i inne Kościoły oraz związki wyznaniowe, ośrodki adopcyjne, centra i kluby integracji społecznej, Policja.

8. Sposób realizacji programu, monitorowanie, zarządzanie

W celu realizacji założonych celów Programu, a także zweryfikowania czy zakładane zadania są realizowane zgodnie z założeniami będzie monitoring określonych wskaźników. Celem monitoringu Programu będzie ocena realizacji programu. Monitoring „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w województwie świętokrzyskim na lata 2021-2026” pozwoli ocenić postępy jakie wynikać będą z przeprowadzanych działań i wdrażania poszczególnych celów. Za monitoring Programu odpowiedzialny jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Program będzie monitorowany poprzez systematyczną coroczną obserwację określonych wskaźników obrazujących postęp we wdrażaniu programu.

Program będzie realizowany zgodnie z zasadą subsydiarności przy udziale środków własnych samorządu i finansowania zewnętrznego, w tym środkami budżetu państwa i funduszami unijnymi. Źródłem współfinansowania zadań wynikających z Programu mogą być również fundusze celowe oraz środki prywatne i inne.

Wdrażanie „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w województwie świętokrzyskim na lata 2021-2026” ma charakter otwarty. Z tego powodu odstąpiono od harmonogramu realizacji działań cząstkowych w poszczególnych latach. Obserwując dynamikę zmian problemów jakie wiążą się z używaniem napojów alkoholowych, należy pozostawić elastyczność ram czasowych. Każde z zadań jest ważne i istotne do wdrożenia, dlatego zaleca się, by wszystkie zadania realizowane były przez cały czas obowiązywania Programu, tj. w latach 2021-2026. Wojewódzki Program ma charakter ramowy i może ulec modyfikacji w trakcie jego realizacji.

9. Spis map tabel i wykresów

SPIS MAP:

- Mapa 1. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% w 2020 roku.
- Mapa 2. Wskaźnik liczby osób na 1000 mieszkańców powyżej 15 r.ż. zarejestrowanych w poradniach z powodu używania alkoholu w 2018 roku.

SPIS TABEL:

- Tabela 1. Wartość (zł) alkoholu sprzedanego w województwie świętokrzyskim.
- Tabela 2. Interwencje gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – pomoc dla osób z problemem alkoholowym.
- Tabela 3. Działania podejmowane przez gminną komisję wobec członków rodzin, w których dochodziło do przemocy.
- Tabela 4. Grupy pomocowe i samopomocowe.
- Tabela 5. Klienci punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym.
- Tabela 6. Telefony zaufania funkcjonujące w gminach województwa świętokrzyskiego.
- Tabela 7. Rekomendowane programy profilaktyczne
- Tabela 8. Inne (niż rekomendowane) programy profilaktyczne.
- Tabela 9. Formy działań profilaktycznych podejmowanych w województwie świętokrzyskim.
- Tabela 10. Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży.
- Tabela 11. Działania gmin w zakresie nietrzeźwości w miejscach publicznych.
- Tabela 12. Finansowanie poszczególnych zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- Tabela 13. Picie napojów alkoholowych
- Tabela 14. Picie napojów alkoholowych wśród chłopców
- Tabela 15. Picie napojów alkoholowych wśród dziewcząt
- Tabela 16. Spożycie piwa, wina i wódki .
- Tabela 17. Silne upicie się tzn. wypicie tyle, żeby np. zataczać się, bełkotać, nie pamiętać co się działo
- Tabela 18. Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku

SPIS WYKRESÓW:

- Wykres 1. Spożycie alkoholu (średnio na 1 mieszkańca Polski w litrach 100% alkoholu).
- Wykres 2. Struktura spożycia napojów alkoholowych w Polsce w 2020 roku.
- Wykres 3. Liczba punktów sprzedaży napojów malkoholowych uchwalonych przez gminy na terenie województwa świętokrzyskiego.
- Wykres 4. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- Wykres 5. Liczba mieszkańców w województwie przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.
- Wykres 6. Liczba jednorazowych zezwoleń oraz zezwoleń wydanych przedsiębiorcom
- Wykres 7. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- Wykres 8. Liczba cofniętych zezwoleń.
- Wykres 9. Kontrole sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonych przez GKRPA.
- Wykres 10. Liczba osób ujawnionych prowadzących pojazd po użyciu alkoholu (0,2‰ – 0,5‰).
- Wykres 11. Liczba osób zatrzymanych prowadzących pojazd w stanie nietrzeźwości.
- Wykres 12. Liczba wypadków drogowych, których sprawcami były osoby nietrzeźwe, w tym pieszy i kierujący.
- Wykres 13. Liczba ujawnionych wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w województwie świętokrzyskim.
- Wykres 14. Liczba osób umieszczonych do wytrzeźwienia w PDOZ.
- Wykres 15. Katalog przestępstw popełnionych przez osoby nietrzeźwe (wg wybranych kategorii przestępstw).